

Raport privind problematica abordată la Congresul Avocaților 2017 pe tema:
Accesul la justiție în România din perspectiva profesiei de avocat

Probleme ce afectează accesul la justiție reflectate în documentele supuse spre dezbateră Congresului sau rezultate din lucrările Congresului :

1. Costurile nejustificat de mari ale justiției. Quantumul și modul de calcul al unor taxe de timbru;
2. Lipsa unui mecanism de asigurare a asistenței juridice calificate în recurs;
3. Durata nejustificat de mare a procedurilor;
4. Formalismul excesiv în regularizarea cererilor de chemare în judecată;
5. Reducerea abuzivă a onorariilor avocațiale;
6. Îngrădiri ale dreptului privind accesul la dosar;
7. Practici care încalcă accesul la justiție în procedura penală:
 - 7.1. Îngrădiri ale dreptului martorului de a fi asistat de avocat;
 - 7.2. Practici abuzive legate de audierea martorilor și folosirea ca probe a declarațiilor acestora;
 - 7.3. Factori care blochează sau restrâng accesul la justiție în privința persoanei vătămate, părții civile și succesorii acesteia;
 - 7.4. Obstacole în ceea ce privește accesul la justiție întâlnite în instituția camerei preliminare;
 - 7.5. Limitarea accesului suspectilor la justiția penală;
 - 7.6. Îngrădiri ale dreptului la apărare legate de încălcarea secretului profesional prin folosirea abuzivă a tehnicilor de interceptare sau a altor practici abuzive;
 - 7.7. Lipsa oricărei norme care să garanteze suportarea cheltuielilor judiciare de către organele judiciare;
 - 7.8. Lipsa unei comunicări reale între Parchete și avocați. Formalism excesiv în materie penală și civilă cu privire la administrarea probelor;
8. Deficiențe în acordarea ajutorului public judiciar;

8.1. Principalele probleme semnalate în privința reglementărilor privind ajutorul public judiciar:

8.1.1. Scutirea, reducerea sau eşalonarea la plata taxelor judiciare de timbru nu constituie în actuala reglementare un remediu efectiv

8.1.2. Inexistența cadrului legislativ privind asistența judiciară gratuită în materie civilă, sub forma apărării prin avocat, pentru persoanele juridice aflate în dificultate

8.1.3. Interdicția asigurării asistenței judiciare de către avocatul care a asigurat asistența extrajudiciară – o îngrădire a accesului la justiție

8.1.4. Inexistența cadrului legislativ pentru a se putea beneficia de ajutor public

8.1.5. Tratatul incorect al instituției curatei judiciare

9. Lipsa garanțiilor corespunzătoare în privința asistenței juridice gratuite în cauzele penale:

9.1. Inconsecvențe în ceea ce privește asistența juridică din oficiu a persoanelor vătămate, a părților civile sau a părților responsabile civilmente;

9.2. Omisiunea legiuitorului de a prevedea orice formă de ajutor public extrajudiciar în materie penală;

10. Alte deficiențe ale sistemului asistenței juridice gratuite:

10.1. Practica neunitară privind asistența juridică prin avocat în legi speciale;

10.2. Asistența judiciară ignoră încă unele domenii de bază juridice și sociale;

10.3. Lipsa unui tratament specific care să includă consiliere preliminară anumitor grupuri vulnerabile;

10.4. Interdicția asigurării asistenței judiciare de către avocatul care a asigurat asistența extrajudiciară – o îngrădire a accesului la justiție;

10.5. Lipsa unor garanții adecvate în privința dreptului de interpretare și traducere;

11. Propunerile Departamentului de coordonare a asistenței judiciare al UNBR referitoare la accesul la justiție și asistența judiciară gratuită prin avocat;

12. Quantumul redus al onorariilor prevăzute în Protocolului încheiat între UNBR și Ministerul Justiției în 2015;

13. Alte forme de asistență juridică pentru persoane defavorizate;

14. Accesul la justiția Curții Europene a Drepturilor Omului;

15. Accesul la informația juridică ca garanție a accesului la justiție:

15.1. Accesul la acte normative;

15.2. Accesul la jurisprudență;

15.3. Accesul avocaților la dosarul electronic al cauzei;

15.4. Accesul avocaților la baze de date specializate;

15.5. Accesul la informații generale necesare pentru inițierea unei acțiuni în justiție;

15.6. Dreptul la informare în cadrul procedurilor penale.

*

*

*

Prezenta lucrare constituie o sinteză a problematicii abordate la Congresului Avocaților 2017, desfășurat sub tematica *"Accesul la justiție în România din perspectiva profesiei de avocat"*.

În contextul unor schimbări legislative de anvergură, atât la nivelul Uniunii Europene, cât și la nivel național, Consiliul Barourilor din România a hotărât desfășurarea Congresului Avocaților din 23-25 martie 2017 sub tema accesului la justiție din perspectiva avocatului. Scopul acestui demers a fost de a mobiliza corpul profesional în găsirea de soluții pentru această problemă deosebit de complexă.

Uniunea Națională a Barourilor din România (U.N.B.R.) a transmis tuturor barourilor chestionare privind accesul la justiție, la care să răspundă consiliile barourilor, dar cu recomandarea ca, la acele întrebări, să poată răspunde direct și avocații membri ai barourilor, urmând ca analiza răspunsurilor să constituie un capitol al raportului întocmit pentru Congres de fiecare barou.

Aceste rapoarte conțin punctele de vedere ale barourilor cu privire la problemele relevante în practica avocaților din Baroul respectiv, în analiza problematicii accesului la justiție, dar și propuneri privind direcțiile de acțiune ale organelor profesiei de la nivel central și local pentru îmbunătățirea accesului la justiție.

Astfel, în vederea Congresului avocaților 2017, barourile au pregătit rapoarte, articole și susțineri orale în care au abordat și problemele cu care s-au confruntat în ce privește accesul de justiție, au identificat principalele cauze care obstrucționează acest acces în plan local și au făcut propuneri de remediere a acestora.

Cauzele majore care împiedică sau îngreuează accesul la justiție își au originea, în principal, în noua legislație eclectică și stufoasă, care lasă loc pentru interpretări, uneori abuzive, și determină o practică neunitară.

Printre factorii invocați cel mai frecvent drept bariere în calea accesului la justiție sunt: costurile nejustificate de mari ale justiției, în special cuantumul și modul de calcul al unor taxe de timbru, deficiențe în acordarea ajutorului public judiciar, lipsa garanțiilor corespunzătoare în privința asistenței juridice gratuite în cauzele penale, lipsa unui mecanism de asigurare a asistenței juridice calificate în recurs, durata nejustificată de mare a procedurilor, formalismul excesiv în regularizarea cererilor de chemare în judecată, reducerea abuzivă a onorariilor avocațiale.

Pentru fiecare dintre aceste cauze care împiedică accesul la justiție s-au făcut și propuneri de remediere.

Prezentul raport grupează pe capitole și reunește ideile exprimate cu privire la accesul la justiție în cursul Congresului avocaților 2017, indiferent că au fost transmise spre centralizare prin rapoartele barourilor, prin articole sau luări de cuvânt în timpul evenimentului.

1. Costurile nejustificat de mari ale justiției. Quantumul și modul de calcul al unor taxe de timbru

Cuquantumul și modul de calcul al unor taxe de timbru reprezintă un obstacol evident în calea accesului la justiție, învederat de majoritatea avocaților. Introducerea unei acțiuni în instanță este deseori condiționată de plata către stat a unor sume nejustificat de mari în raport cu posibilitățile justițiabilului și cu speța dedusă judecării.

Așa cum rezultă din centralizarea chestionarelor online privind tema Congresului: „Avocatul și accesul la justiție”, un procent ridicat de justițiabili renunță la acțiune când sunt informați cu privire la cuquantumul taxei de timbru.

S-a făcut observația că, în reglementările în vigoare în materia taxelor de timbru, legiuitorul s-a orientat în special spre degrevarea instanțelor, sancționând fiscal justițiabilii care au ales calea instanței în locul unei proceduri nelitigioase. În prezent, nu există un echilibru proporțional între interesul urmărit de stat prin impunerea taxei judiciare de timbru și limitarea pe care o aduce dreptului de acces la justiție. Când se stabilesc taxe judiciare de timbru exorbitante, care depășesc cu mult cheltuielile prilejuite de realizarea actului de justiție și posibilitățile de plată ale justițiabilului, atunci limitarea dreptului de acces nu mai are caracter de proporționalitate.

S-a învederat că scutirea, reducerea sau eşalonarea la plata taxelor judiciare de timbru nu constituie, în actuala reglementare, un remediu efectiv pentru limitările accesului la justiție prin taxarea majorată, date fiind condițiile concrete de acordare a acestora prin menținerea pentru persoanele fizice a valorilor și a limitelor prevăzute de OUG nr. 51/2008 privind ajutorul public judiciar în materie civilă, modificată.

Au fost invocate taxe de timbru nejustificat de mari, în special în ce privește partajele de bunuri comune și successorale. Aceste taxe sunt în contradicție cu calificarea partajului judiciar drept o cerere de complexitate redusă, dedusă competenței judecătorei, indiferent de valoarea masei partajabile. S-a apreciat că o sumă în cotă fixă este suficientă pentru cererea de partaj judiciar.

S-a remarcat un nivel prea ridicat al cuquantumului taxelor de timbru sau a sumelor ce se impun a fi achitate cu titlu de **cauțiune** pentru ca o bună parte din acțiunile judiciare deduse judecării să poată fi analizate de către instanțele judecătorești învestite.

Persoanele care se află din punct de vedere financiar sub pragurile stabilite de legislațiile naționale ar trebui să aibă acces la instanțele judecătorești, fiind scutite de cheltuieli auxiliare, cum ar fi taxele de înregistrare, publicări (anunțuri), sarcini fiscale, costuri de depunere a documentelor juridice, de transport și altele.

Un alt element care tinde să obstaculeze accesul la justiție este lipsa oricărei norme care să garanteze suportarea cheltuielilor judiciare de către organele judiciare. Un exemplu în acest sens îl constituie costul expertizelor tehnico-științifice efectuate la solicitarea părților, care, în multe cazuri, ajunge la sume exorbitante.

Un alt aspect de natură să limiteze în mod semnificativ accesul liber la justiție este imposibilitatea trasată de cadrul normativ de a beneficia de ajutor public judiciar atât sub forma scutirii de plata taxei de timbru cât și prin acordarea asistenței gratuite a unui avocat.

Pentru remedierea acestor aspecte este necesară promovarea unui proiect ce are în vedere remedierea legislației taxelor judiciare de timbru în privința unor aspecte cu caracter prohibitiv pentru accesul la justiție. În acest sens, Departamentul de Protecție a Profesiei și Relații Publice al U.N.B.R., a realizat **"Propunerea de modificare a legislației taxelor judiciare de timbru"**, publicată pe site-ul U.N.B.R. la data de 01.11.2016 (<http://uniuneabarourilor.ro/propunere-de-modificare-a-legislatiei-taxelor-judiciare-de-timbru-in-cadrul-proiectului-de-imbunatatire-a-accesului-la-justitie/>)

2. Lipsa unui mecanism de asigurare a asistenței juridice calificate în recurs

Așa cum au semnalat foarte mulți avocați, apar frecvent dificultăți la unele secții ale Înaltei Curți de Casație și Justiție în aplicarea procedurii de filtrare a recursului, conform art. 493 Cod de procedură civilă. Având în vedere complexitatea acestei căi extraordinare de atac, recursul nu poate fi exercitat, în condiții rezonabile și cu șanse reale de succes, decât prin intermediul unui specialist cu pregătire juridică, avocat sau consilier juridic. Lipsa asistenței calificate expune justițiabilul la o respingere aproape sigură a recursului, ca inadmisibil.

Prin Deciziile nr. 462/2014 și nr. 485/2015, Curtea Constituțională a constatat că mențiunile care decurg din obligativitatea formulării și susținerii cererii de recurs prin avocat sunt neconstituționale datorită disproporției dintre scopul legitim urmărit și sarcinile excesive impuse părților prin dispozițiile criticate, datorită mecanismului defectuos reglementat de legiuitor.

Conform Punctului de vedere al U.N.B.R. cu privire la constituționalitatea obligativității asistenței juridice în recurs, prin avocat sau consilier juridic, potrivit noului Cod de procedură civilă, această obligativitate reprezintă un instrument juridic în strânsă legătură cu natura recursului, axat pe controlul de legalitate, asigurând caracterul efectiv și concret al dreptului de acces la această cale extraordinară de atac.

De cele mai multe ori, lipsa unei apărări calificate (prin avocat) în cazul exercitării căii de atac a recursului în materie civilă are ca efect nulitatea respectivului recurs, având în vedere lipsa posibilității justițiabilului de a încadra motivele printre cele expres și limitativ prevăzute de lege.

În cuprinsul Deciziei nr. 462/2014, Curtea Constituțională a arătat că dacă legiuitorul prevede obligativitatea reprezentării și asistării prin avocat în etapa procesuală a recursului, trebuie să reglementeze un mecanism de natură a permite realizarea scopului legitim urmărit la standardul calitativ propus, fără a impune o sarcină excesivă părților, indiferent de natura acesteia.

S-a învederat necesitatea reintroducerii obligativității asistenței juridice de către un avocat în faza de recurs prin raportare la condiția garantării efectivității dreptului de acces la justiție prevăzut de art. 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului și a dreptului la apărare.

Este necesară corelarea unei astfel de reglementări cu cea a ajutorului public judiciar, care să fie în măsură să asigure pentru orice justițiabil accesul la procedura unui recurs efectiv, util și eficient,

necondiționat de factori precum: dificultatea formulării unui recurs eficient de către o persoană fără pregătire juridică, dificultatea înțelegerii problemelor de drept și a încadrării motivelor de recurs în cele expres și limitativ prevăzute de lege, limitele financiare pe care le-ar avea un justițiabil în angajarea unui apărător calificat.

O soluție ar putea fi reintroducerea articolelor declarate neconstituționale într-o formă regândită, într-un echilibru impus de statuările Curții Constituționale și prin corelare cu asigurarea pârghiilor legislative și instituționale necesare garantării efectivității dreptului de acces. S-a mai propus ca neîntocmirea recursului prin avocat/consilier să nu atragă *de plano* nulitatea recursului, remediul unei astfel de posibile sancțiuni putând fi o reglementare similară cu cea a asistenței juridice obligatorii pentru exercitarea recursului în casație – art. 439 alin. (4) Cod procedură penală.

3. Durata nejustificat de mare a procedurilor

S-a invocat frecvent drept cauză de îngrădire a accesului la justiție durata procedurilor atât în materie penală, cât și civilă: durata mare în fixarea termenului de judecată și durata nejustificat de mare a urmăririi penale.

Termenul de redactare a hotărârilor judecătorești ajunge în multe situații la 5-6 luni, iar în căile de atac, după ce hotărârea rămâne definitivă – chiar la mai mult, situație care se regăsește în special la instanța supremă.

4. Formalismul excesiv în regularizarea cererilor de chemare în judecată

Procedurile excesiv de formale în privința verificării și regularizării cererii de chemare în judecată (art. 200 Cod de procedură civilă) reprezintă un alt obstacol în calea accesului la justiție, observat de majoritatea avocaților.

După intrarea în vigoare a Codului de procedură civilă, s-a constatat că un număr foarte mare de cauze au fost anulate în procedura de regularizare.

Conform *Studiului privind accesul la justiție și acordarea asistenței juridice prin avocat*, realizat de U.N.B.R. în luna martie 2017, în anul 2015 au fost anulate în procedura regularizării un număr de 46.632 cereri de chemare în judecată în materie civilă iar în 2016 au fost anulate 42.797. Deși se poate constata o scădere cu aproximativ 8,22% în ultimul an, numărul cererilor anulate se menține la un nivel foarte ridicat. Aceste informații sunt aproximative, dat fiind faptul că nu s-au colectat informații de la toate instanțele. Ele reflectă însă un trend pozitiv. Ele reflectă însă un trend pozitiv. Fie că numărul cererilor anulate în procedura regularizării a scăzut, concomitent cu creșterea acurateții redactării cererilor de chemare în judecată, prin raportare la îndeplinirea cerințelor legale de conținut, fie că "a fost depășită" perioada necesară pentru implementarea programului privind volumul optim de muncă al instanțelor, deopotrivă cu realizarea criteriului "justiției eficiente" constând în degrevarea muncii în sistemul justiției statale prin încredințarea, inclusiv cu concursul direct și public al magistraților, unui număr substanțial de cauze litigioase (care au vizat, mai ales, raporturile de familie, proprietatea, succesiunile, executarea silită, procedura medierii, etc.) unor altor profesii juridice organizate după principiul remunerării

directe, de către persoana interesată, a profesionistului jurist căruia statutul îi concesionează realizarea unui serviciu de interes public, ori pe care îl sprijină să se dezvolte, inclusiv cu sprijinul mediului academic din domeniul juridic, ori prin doctrina juridică coordonată înspre acest obiectiv. "Focalizarea" atenției opiniei publice asupra justiției penale a obstaculat introspectarea, pe măsură, a evoluției justiției civile, la care accesul este dificil și îngreunat pe măsura aplicării stricte a criteriilor "justiției eficiente", după criterii comune în justiția penală și în justiția civilă, nesupusă monitorizării cu aceeași intensitate internă și externă !

Principalele cauze de anulare a cererilor sunt neîncadrarea în termenul de regularizare și formalismul excesiv al instanțelor.

Art. 200 alin. (3) Cod procedură civilă stabilește că dacă reclamantul nu a completat cererea de chemare în judecată în termenul de cel mult 10 zile, se aplică sancțiunea anulării cererii. S-a constatat că, de foarte multe ori, justițiabilii, dar și avocații, nu se încadrează în termenele în care se realizează aceasta procedură.

S-a constatat, de asemenea, și un formalism excesiv al magistraților care anulează cereri pentru orice motive, nu numai pentru nerespectarea cerințelor de formă și de conținut prevăzute la art. 196 Cod procedură civilă. Unele motive sunt chiar derizorii sau ridicole, cum ar fi lipsa numărului suficient de exemplare, chestiune care ar putea fi suplinită și din oficiu.

S-a remarcat o deturnare a scopului procedurii de regularizare. Astfel, deși scopul reglementării este realizarea unei discipline procesuale prin evitarea amânărilor și protecția pârâtului, instanțele folosesc art. 200 Cod procedură civilă anulând cererile pentru a evita încărcarea rolului acestora. De asemenea, în mod paradoxal, deși reglementările prevăzute la art. 200 au drept scop evitarea amânărilor, procesul este tergiversat chiar prin procedura de verificare și completare a cererii de chemare în judecată prin:

- fixarea termenului pentru verificarea cererii după o perioadă relativ mare de timp;
- durata excesivă de regularizare a cererii de chemare în judecată, care de multe ori depășește un an;
- emiterea de adrese ale instanței în procedura de regularizare prin care se pune în vedere reclamantului să îndeplinească obligații pe care deja le-a îndeplinit în chiar cuprinsul cererii de chemare în judecată (ex: precizarea valorii obiectului cererii, precizarea ultimului domiciliu comun etc.);

Alt obstacol care împiedică accesul la justiție, în legătură cu regularizarea cererii de chemare în judecată, îl reprezintă lipsa caracterului contradictoriu și a unei căi de atac deplin devolutive referitoare la procedura regularizării.

Pentru remedierea acestei probleme s-a propus precizarea limitelor în care se poate aplica sancțiunea nulității absolute și instituirea unei proceduri contradictorii pentru regularizarea cererii de chemare în judecată și prevederea unei căi de atac deplin devolutive.

5. Reducerea abuzivă a onorariilor avocațiale

S-a constatat o tendință a instanțelor de a reduce partea din cheltuielile de judecată reprezentând onorariilor avocaților prin aplicarea abuzivă a prevederilor art. 451 alin. (2) Cod de procedură civilă. Aceste reglementări prevăd în mod expres posibilitatea cenzurării părții din cheltuielile de judecată care reprezintă onorariul de avocat, inclusiv din oficiu, fără să stabilească dacă măsura va trebui sau nu pusă în prealabil în discuția părților. Reducerea poate fi motivată prin disproporția „vădită” între onorariu și valoarea sau complexitatea litigiului, sau între acesta și „activitatea desfășurată de avocat”, cu luarea în considerare a altor circumstanțe ale cauzei.

Se poate observa că enumerarea temeiurilor pentru care reducerea onorariului poate fi dispusă nu mai este limitativă, nici măcar în aparență, și permite judecătorului, prin coroborare cu art. 22 alin. (7) Cod de procedură civilă, să țină seama de „toate circumstanțele cauzei”, inclusiv dar nu limitat la principiile generale ale dreptului, cerințele echității și buna-credință. Astfel, prerogativa reducerii onorariilor s-a transformat, prin noua reglementare, într-o putere discreționară conferită instanței de judecată, care poate fi exercitată inclusiv din oficiu, pe baza oricăror circumstanțe ale cauzei (inclusiv ca o veritabilă măsură punitivă, comportamentul justițiabilului sau al apărătorului fiind și el o circumstanță a cauzei).

Lipsa unor limite clare în cadrul cărora prerogativa instanței poate fi exercitată a dat naștere unui fenomen previzibil: unele instanțe au început să reducă în mod sistematic onorariile avocaților, inclusiv la sume umiltoare, de 5 (!) lei.

Suportarea unor ”pierderi” financiare cu ocazia apelării la justiție, deși partea adversă este în culpă procesuală, aduce atingere accesului liber la justiție, justițiabilul fiind nevoit să accepte, în prea multe cazuri, să rămână nedespăgubit de rambursarea unor cheltuieli de judecată normale situate în niște limite ale normalității.

În asemenea condiții o regândire a reglementării actuale este necesară în special în ceea ce privește procedura reducerii onorariilor, care trebuie transformată în una contradictorie, și limitarea dreptului discreționar al instanțelor privind reducerea onorariilor prin prevederea unor onorarii minimale de recomandare ca limite inferioare ale acestei reduceri.

6. Îngrădiri ale dreptului privind accesul la dosar

Se constată frecvent îngrădirea accesului la dosarul clientului în faza de urmărire penală. Se invocă în special lipsa condițiilor materiale, lipsa personalului sau alte motive subiective pentru care se tergiversează punerea la dispoziția avocatului a dosarului pentru studiu, ce afectează accesul la dosar.

De multe ori, administrarea cererilor în procedura penală se face prin intermediul faxului. Consecința acestei corespondențe este faptul că soluțiile pronunțate de procurori ajung la părți cu întâzieri mari, fiind trimise cu poșta. În cele mai multe cauze dosarele sunt soluționate fără ca părțile să aibă posibilitatea reală să administreze probe sau să facă cereri către judecătorul de drepturi și libertăți până la soluționarea dosarului de către procuror.

Solicitățile privind studiul dosarului sunt soluționate de către procurori cu întârzieri semnificative de ordinul lunilor, timp în care pot fi administrate probe de care părțile nu au luat cunoștință. Ordonanțele prin care sunt admise cererile de studiu al dosarului prevăd în multe cazuri data și orele între care avocatul trebuie să studieze dosarul. De multe ori, ordonanța prin care procurorul admite studiul dosarului de către apărător ajunge în posesia avocatului după ce dosarul este înaintat către instanța de judecată.

Această situație se datorează modului rigid în care sunt interpretate dispozițiile Codului de procedură penală, care prevăd că accesul la dosar al avocatului se face cu încuviințarea procurorului. De aici s-a tras concluzia că încuviințarea procurorului se face numai prin ordonanță.

S-a opinat că accesul avocatului la dosar ar trebui făcut numai în baza cererii acestuia și numai acolo unde condițiile anchetei penale o impun, accesul să poată fi restricționat pe timp limitat, prin ordonanță.

Situația se agravează în cazul în care dosarele se află la organele de poliție, când cererea avocatului trebuie înaintată tot către procuror, însă cursul acesteia are un traseu mai lung asupra căruia avocatul nu are control.

Accesul la dosar este împiedicat de multe ori prin măsuri administrative. La nivelul barourilor există protocoale cu instanțele prin care se stabilește un interval orar în care avocații au prioritate la registratură și arhivă. Cu toate acestea, actul de justiție impune avocaților acces la anumite servicii și în afara intervalului orar prestabilit, ceea ce presupune primirea unui bon de ordine și așteptarea la rând cu justițiabilii. Dacă dosarele nu sunt aduse în arhivă între termene, avocații trebuie să aștepte zile întregi pentru ca grefierul de ședință sau judecătorul să își dea acceptul pentru ca dosarul să fie adus la studiu. Această chestiune ar putea fi uniform soluționată dacă ar exista la nivelul tuturor instanțelor din țară obligația scanării și stocării documentelor pe suport informatic, așa cum se practică deja la unele instanțe din țară.

S-a propus implementarea modelului de acces la dosar practicat la Curtea de Apel Cluj, prin furnizarea unei parole de acces, care să se comunice avocatului indicat de parte, nu doar părții.

S-a propus arhivarea documentelor din dosarul instanței pe suport informatic și asigurarea accesului la forma electronică a dosarelor pe bază de "nume de utilizator" prin finalizarea unui proiect inițiat de Corpul profesional pentru furnizarea semnăturii electronice a avocaților în parteneriat cu un furnizor calificat, care are competență națională în materia gestionării și administrării semnăturii electronice dedicate exclusiv accesului la dosarele instanțelor de judecată în care se regăsesc dovezi privind calitatea de avocat a uneia dintre părți atribuită unui avocat posesor de semnătură electronică autorizată ("nume de utilizator").

Se solicită CSM inițierea unui proiect național de organizare și funcționare a activității în ședințele de judecată, în condițiile în care se refuză acceptarea aplicării în întregime a dispozițiilor noului Cod de procedură civilă, prin partajarea proceselor pe ore. Este necesară crearea unui soft național pentru asigurarea comunicării dintre avocat și instanțe astfel încât să se poată evita fixarea la aceeași oră și în aceeași zi a proceselor în care sunt implicați avocați și posibilitatea transmiterii prin SMS, cu cel puțin 3 zile înainte, a datei preconizate în caz de amânare a procesului.

Se întâlnesc frecvent situații în care dreptul la apărare este încălcat prin neacordarea unei posibilități reale pentru studiul dosarului și a timpului pentru pregătirea apărării. În majoritatea cazurilor, se pune în mișcare acțiunea penală, se schimbă calitatea persoanei din suspect în inculpat și se propune arestarea în aceeași zi. Acest fapt nu numai că pune apărarea în imposibilitatea de a-și exercita efectiv rolul său, dar pune actul de justiție într-o lumină nefavorabilă. Judecarea cererii de propunere a arestului preventiv în aceeași zi pune în imposibilitate avocatul de a lua la cunoștință de conținutul dosarului de urmărire penală. De multe ori aceste dosare, mai ales cele instrumentate de DIICOT și DNA, conțin volume de ordinul zecilor, care nu pot fi lecturate într-o zi.

S-au constatat de asemenea cazuri în care inculpatul a fost trimis în judecată în ziua în care apărătorul acestuia a solicitat administrarea de probe în faza de urmărire penală, solicitare care a fost respinsă.

7. Practici care încalcă accesul la justiție în procedura penală

7.1. Îngrădiri ale dreptului martorului de a fi asistat de avocat

S-au constatat în mod frecvent îngrădiri ale dreptului justițiabilului citat la Parchet în calitate de martor de a fi asistat de avocat. S-a semnalat practica neunitară în acest sens, unele Parchete locale nepermițând martorului să fie asistat de avocat. Dreptul martorului de a fi asistat de avocat este reglementat de art. 31 Cod procedură penală, care oferă acest drept subiecților procesuali, în categoria cărora intră și martorul (cf. art. 34 Cod procedură penală). Conform procedurii actuale, urmărirea penală se demarează inițial *in rem* pentru fapta săvârșită, inclusiv pretinsul făptuitor, care până la dobândirea calității de suspect sau inculpat, este audiat în calitate de martor și ar trebui să beneficieze de toate drepturile și obligațiile prevăzute de lege pentru aceasta. Se are în vedere în special dreptul martorului de a nu se incrimina prin declarațiile sale precum și dreptul persoanei respective de a refuza să dea declarații în această fază, iar pe de altă parte obligația respectării acestui drept de către reprezentanții Ministerului Public.

Nu există o abordare unitară a organelor de urmărire penală în această problemă. În majoritatea dosarelor, mai ales cele care au ca obiect fapte de drept comun, organele de poliție dar și procurorii permit asistarea persoanei audiate de către avocat în faza urmăririi penale *in rem*. Însă la nivelul unităților specializate ale Ministerului Public, cum ar fi DNA Timișoara sau DNA Oradea, s-a conturat practica de a nu permite martorilor asistența juridică. Nu la fel se întâmplă la DNA București, de exemplu, de unde rezultă că arbitrariul este nepermis de mare în abordarea acestei probleme.

Sursa arbitrariului o reprezintă neconcordanța între art. 31 Cod procedură penală (*Avocatul asistă sau reprezintă în părțile sau subiecții procesuali în condițiile legii*) și art. 88 (*Avocatul asistă sau reprezintă în procesul penal părțile ori subiecții procesuali principali în condițiile legii*). Se poate observa că art. 88 nu interzice și nu limitează dreptul subiecților procesuali, în categoria cărora intră și martorul, la asistență din partea avocatului. Totuși, se creează o problemă de interpretare,

care de multe ori este utilizată în mod abuziv de către organele de urmărire penală pentru a împiedica participarea avocatului la audierea clienților săi.

7.2. Practici abuzive legate de audierea martorilor și folosirea ca probe a declarațiilor acestora

Anumite persoane sunt chemate în mod abuziv pentru a fi audiate ca martor. În măsura în care declarația pe care persoana o dă în calitate de martor nu-i mai poate fi opusă ulterior, după ce își schimbă calitatea, procurorul o folosește împotriva altor persoane, dacă în aceste declarații rezultă elemente cu privire la aceștia. De altfel, este foarte clar că acesta este și obiectivul ascuns al acestor practici.

Mai sunt situații în care Parchetul procedează de maniera în care audiază pe toată lumea ca martor în etapa aceasta *in rem* și apoi, extrage pe cei cu privire la care continuă *in personam*. Și aici sunt situații în care aceste persoane sunt membri de familie, sunt persoane care aveau dreptul să nu dea declarație, dacă ar fi știut despre ce este vorba.

Mai sunt ipoteze în care urmărirea penală este *in rem* de luni de zile. Persoana este chemată astăzi, i se aduce la cunoștință calitatea de suspect și în două săptămâni este trimisă în judecată. Sau persoana este chemată azi, i se aduce la cunoștință calitatea de suspect iar după câteva ore, calitatea de inculpat. Este evident că în asemenea condiții dreptul la apărare este încălcat întrucât este foarte greu pentru avocat să formuleze tot felul de cereri, cum ar fi de acces la dosar sau probe în plus.

Sunt frecvente problemele de acest tip pe partea de urmărire *in rem* și ar fi important ar fi ca instanțele, în etapa de cameră preliminară, să cenzureze aceste practici. Este adevărat că uneori sunt cenzurate, însă de cele mai multe ori nu se întâmplă acest lucru.

7.3. Factori care blochează sau restrâng accesul la justiție în privința persoanei vătămate, părții civile și succesorii acesteia

Instituția soluționării acțiunii civile de către succesori în procesul penal este mult mai restrictivă decât cea prevăzută de precedentă lege procesuală. De exemplu, dispozițiile art. 24 noul Cod de procedură penală, care reglementează exercitarea acțiunii civile de către succesori sau față de aceștia, au introdus termenele de două luni în care își pot exercita opțiunea, sub sancțiunea excluderii soluționării acțiunii civile din competența instanței penale – sancțiune care nu se regăsea în dispozițiile art. 21 ale codului precedent.

Mai mult, spre deosebire de codul precedent, disjungerea acțiunii civile (în ipoteza în care soluționarea acesteia întârzie soluționarea acțiunii penale) nu mai este limitată la procedura simplificată.

Accesul la justiție al persoanelor vătămate sau a părților civile este în mare măsură limitat și în materia acordului de recunoaștere a vinovăției, unde instanța sesizată pe această cale va soluționa acțiunea civilă numai dacă s-a încheiat o tranzacție sau un acord de mediere.

7.4. Obstacole în ceea ce privește accesul la justiție întâlnite în instituția camerei preliminare

Alt obstacol în ceea ce privește accesul la justiție se întâlnește în instituția camerei preliminare unde legiuitorul a înțeles să oblige judecătorul să comunice rechizitoriul numai inculpatului - art. 344 alin. (2) NCPP, fără a-l mai comunica și subiectului procesual principal oponent acestuia: *"Copia certificată a rechizitoriului și, după caz, traducerea autorizată a acestuia se comunică inculpatului la locul de deținere ori, după caz, la adresa unde locuiește sau la adresa la care a solicitat comunicarea actelor de procedură. Inculpatului, celorlalte părți și persoanei vătămate li se aduc la cunoștință obiectul procedurii în camera preliminară, dreptul de a-și angaja un apărător și termenul în care, de la data comunicării, pot formula în scris cereri și excepții cu privire la legalitatea sesizării instanței, legalitatea administrării probelor și a efectuării actelor de către organele de urmărire penală. Termenul este stabilit de către judecătorul de cameră preliminară, în funcție de complexitatea și particularitățile cauzei, dar nu poate fi mai scurt de 20 de zile."*

Nici instituția sesizării judecătorului de cameră preliminară cu plângere împotriva ordonanței de clasare sau cu verificarea renunțării la urmărirea penală nu garantează accesul la justiție, câtă vreme nu există vreun temei de drept (nici legal, nici procedural) care să asigure asistența judiciară a intimaților sau a petenților. Aceeași situație se găsește și în ipoteza sesizării judecătorului de cameră preliminară cu desființarea înscrisurilor sau cu confiscarea, prevăzută de dispozițiile art. 549¹ din Codul de procedură penală, unde "persoanelor ale căror drepturi sau interese legitime pot fi afectate" nu li se asigură asistența judiciară.

7.5. Limitarea accesului suspectilor la justiția penală

Accesul suspectilor la justiția penală este limitat artificial în două ipoteze:

Într-o primă ipoteză, obiectivă, accesul suspectului la justiție este restrâns de lipsa garanțiilor defipte în favoarea acestuia privind dreptul de a consulta dosarul [determinat de formularea într-o manieră criticabilă a dispozițiilor art. 94 alin. (7) și a interpretărilor date acestuia prin prisma art. 94 alin. (7) și, mai ales, a art. 92 alin. (1) din Codul de procedură penală].

Într-o altă ipoteză, subiectivă sau incidentală, suspectul poate fi lipsit de drepturile sale prin întârzierea deliberată a sesizării procurorului în vederea continuării urmăririi penale. Directiva Europeană 2012/13/UE din 22.05.2012 privind dreptul la informare în cadrul procedurilor penale a fost transpusă în legea națională într-o manieră contrară spiritului său și este aplicată în cea mai restrictivă manieră posibilă.

7.6. Îngrădiri ale dreptului la apărare legate de încălcarea secretului profesional prin folosirea abuzivă a tehnicilor de interceptare sau a altor practici abuzive

Este foarte frecventă practica extinderii tehnicilor speciale de supraveghere pe o perioadă de timp îndelungată prin practica urmăririi penale *in rem*, prelungită nejustificat în timp, fără posibilitatea

ca cel care devine suspect sau inculpat să aibă măcar cunoștință de actele și lucrările dosarului, pentru că în majoritatea cazurilor se confruntă cu interdicția temporară a studierii dosarului.

Se practică folosirea abuzivă de către autorități, împotriva justițiabilului, a datelor obținute din contractul dintre client și avocat.

Interdicția de a intra în sediile Poliției cu telefoane mobile și tablete sau depozitarea avocaților de aceste instrumente la sediile poliției, în baza unui ordin verbal intern, încalcă secretul profesional al avocatului.

S-a propus introducerea în Codul de procedură penală a unor prevederi specifice pentru asigurarea secretului profesional, referitor la actele și lucrările profesionale aflate asupra avocatului sau la sediul profesional și examinarea procedurilor de eliminare a Ordinului administrativ care impune depozitarea avocaților de telefoane mobile și aparate de înregistrat la accesarea spațiilor aflate în administrarea Ministerului de Interne și la unitățile de parchet.

7.7. Lipsa oricărei norme care să garanteze suportarea cheltuielilor judiciare de către organele judiciare

Un alt element care tinde să obstaculeze accesul la justiția penală este lipsa oricărei norme care să garanteze suportarea cheltuielilor "judiciare" de către organele judiciare. Un exemplu în acest sens îl constituie costul expertizelor tehnico-științifice efectuate la solicitarea părților, care în multe cazuri ajunge la sume exorbitante.

De asemenea, expertizele în urmărirea penală nu se efectuează cu înștiințarea inculpatului, astfel încât acesta să poată formula obiective, recuza experți ori să aibă experți parte.

7.8. Lipsa unei comunicări reale între Parchete și avocați. Formalism excesiv în materie penală și civilă cu privire la administrarea probelor.

S-a remarcat o foarte mare rigiditate a magistraților, procurori și judecători deopotrivă, în raport cu justițiabilii și avocații. În ceea ce privește procurorii, rigiditatea mai sus menționată se manifestă prin refuzul contactului cu avocatul, dezinteresul față de probele apărării, nesocotirea normelor de procedură penală care obligă procurorul să administreze probe și în favoarea inculpatului nu numai în acuzarea sa.

În ceea ce privește instanțele de judecată, s-a remarcat, în ultimul timp, un formalism excesiv cu privire la administrarea probelor. Acest lucru este manifest și la judecătorii dar și la instanțele superioare cu ocazia exercitării căilor de atac. Nu întotdeauna legea prevede o sancțiune pentru administrarea unei probe, cu toate acestea există o tendință de a nu mai readministra probele de la fond sau probe noi în căile de atac.

Se observă că, în general, și în Codul de procedură penală și în Codul de procedură civilă dreptul la apărare are o reglementare zgârcită, dar care totuși există. Codul de procedură penală bunăoară, la art.10 alin. (2) și (5), prevede obligativitatea pentru organele judiciare de a asigura exercitarea deplină și efectivă a dreptului la apărare de către părți și subiecții procesuali în tot

cursul procesului penal. Este prevăzut faptul că atât părțile cât și avocatul au dreptul să beneficieze de timpul și înlesnirile necesare pregătirii apărării. Această dispoziție legală nu este dublată însă de o sancțiune sau de o nulitate astfel încât dispozițiile legale mai sus amintite rămân în practică fără efect.

Nesocotirea acestor dispoziții legale, neacordarea termenelor pentru pregătirea apărării, refuzul de administrare a unor probe noi, judecarea în pripă a cauzelor sub imperiul celerității, nepolitețea și comportamentul discreționar atât în faza urmăririi penale cât și în timpul judecării, creează convingerea justițiabililor că justiția este o formă fără fond, că nu-și pot dovedi dreptatea în instanță. Această convingere se corelează în mod nefericit și cu credința că și apărarea este numai o formalitate și că un avocat, oricât de bun ar fi, nu poate determina un proces în mod corespunzător, fiind numai o sursă de cheltuieli. Din nefericire, această atitudine este alimentată și de unii avocați care se prezintă în instanță prea puțin pregătiți în cauzele angajate.

8. Deficiențe în acordarea ajutorului public judiciar

Avocații au reclamat, în mod constant, ineficacitatea legislației privind ajutorul public judiciar, respectiv OUG nr. 51/2008 cu modificările și completările ulterioare.

Acordarea ajutorului public judiciar este insuficientă și vizează o cazuistică extrem de redusă.

Sumele stabilite și acordate efectiv cu titlu de onorarii avocațiale în cazul în care ajutorul judiciar constă în apărarea prin avocat sunt foarte mici și oricum incapabile să stimuleze calitatea activității prestate de avocat. De cele mai multe ori, onorariile fixate nu se raportează la Protocolul încheiat între Ministerul Justiției și U.N.B.R. privind remunerația în caz de asistență judiciară și sunt reduse în mod discreționar de către judecători, inclusiv până la nivelul unor sume modice, anunțate în ședință publică, cu intenția vădită de a discredita activitatea avocațială.

Conform studiului privind accesul la justiție și acordarea asistenței juridice prin avocat, realizat de U.N.B.R., se observă o ușoară creștere a numărului cererilor de acordare de ajutor public judiciar în materie civilă formulate de justițiabili în anul 2016 față de 2015, cu aproximativ 2,27%, ceea ce arată interesul crescut al justițiabililor de a solicita acordare de ajutor public judiciar.

Deși numărul cererilor a înregistrat o ușoară creștere, numărul cererilor admise a scăzut cu aproximativ 4,63% în anul 2016 față de anul precedent iar numărul cererilor respinse a crescut cu aproximativ 12.66%.

Aceste informații sunt aproximative, dat fiind faptul că nu s-au colectat informații de la toate instanțele. Ele reflectă însă un trend ascendent al interesului justițiabililor pentru ajutorul public judiciar în materie civilă, și un trend negativ al posibilității de a beneficia de un astfel de ajutor, în condițiile unei creșteri semnificative a numărului de cereri respinse.

În ceea ce privește numărul cererilor de acordare a ajutor public judiciar în materie civilă formulate de justițiabili, situația se prezintă în felul următor:

- Anul 2015: 24.838 cereri, din care admise: 14.934 și respinse: 9.904;

- Anul 2016: 25.401 cereri, din care admise: 14.243 și respinse: 11.158

Conform aceluiași studiu, sumele acordate cu titlu de ajutor public judiciar în materie civilă au înregistrat o scădere de aproximativ 42,57%.

Sume acordate de instanțele judecătorești cu titlu de ajutor public judiciar în materie civilă:

- Anul 2015: 26.168.942,32

- Anul 2016: 15.030.038,76

Aceste informații sunt aproximative, dat fiind faptul că nu s-au colectat informații de la toate instanțele. Ele reflectă însă un trend negativ al plăților efectuate cu titlul de ajutor public judiciar. Această scădere este în corelare directă cu numărul în creștere al cereri respinse de acordarea de ajutor public judiciar.

8.1. *Principalele probleme semnalate în privința reglementărilor privind ajutorul public judiciar*

8.1.1. *Scutirea, reducerea sau eșalonarea la plata taxelor judiciare de timbru nu constituie în actuala reglementare un remediu efectiv*

Scutirea, reducerea sau eșalonarea la plata taxelor judiciare de timbru nu constituie în actuala reglementare un remediu efectiv pentru limitările accesului la justiție prin taxarea majorată, date fiind condițiile concrete de acordare a acestora prin menținerea pentru persoanele fizice a valorilor și limitelor prevăzute de Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 51/2008 privind ajutorul public judiciar în materie civilă modificată.

Imposibilitatea trasată de cadrul normativ de a beneficia de ajutor public judiciar atât sub forma scutirii de plata taxei de timbru cât și prin acordarea asistenței gratuite a unui avocat este de natură să limiteze în mod semnificativ accesul liber la justiție.

8.1.2. *Inexistența cadrului legislativ privind asistența judiciară gratuită în materie civilă, sub forma apărării prin avocat, pentru persoanele juridice aflate în dificultate*

În ultimii ani, un număr tot mai mare de societăți comerciale se află în dificultate și odată cu acestea și persoanele fizice au de suferit. Or, în reglementările naționale, societățile comerciale au dreptul la asistență judiciară numai prin reduceri și eșalonări la taxa de timbru. După cum știm, aceste reglementări nu permit, pentru persoanele juridice, alte forme de asistență judiciară, cum ar fi apărarea și asistența gratuită printr-un avocat sau gratuitatea taxelor de timbru.

Reglementările europene lasă statelor posibilitatea de opțiuni cu privire formele de asistență judiciară. Totuși, ar trebui să analizăm dacă, în contextul de ansamblu al mecanismului de acordare a asistenței judiciare de către statul român, principiul efectivității accesului la justiție este funcțional în privința persoanelor juridice, care, aflându-se în dificultate, nu pot beneficia de dreptul la apărare. Aceasta cu atât mai mult cu cât Curtea Constituțională din România a desființat recent dispozițiile privind obligativitatea reprezentării în recurs, de către avocat, atât a persoanei fizice, cât și a persoanei juridice .

8.1.3. Interdicția asigurării asistenței judiciare de către avocatul care a asigurat asistența extrajudiciară – o îngrădire a accesului la justiție

Prevederile art. 36 din OUG 58/2008, preluate de Regulamentul SAJ constituie o reală îngreunare a accesului cetățenilor la justiție. Conform acestor prevederi, avocatul care a acordat asistență extrajudiciară nu poate acorda asistență judiciară aceleiași persoane pentru valorificarea sau apărarea aceluiași drept sau interes. Aceste reglementări constituie o sursă de nemulțumire pentru avocați, dar mai ales pentru justițiabili, care de cele mai multe ori ar dori să rămână cu avocatul care le cunoaște cel mai bine situația.

8.1.4. Inexistența cadrului legislativ pentru a se putea beneficia de ajutor public

S-a subliniat de Congres că este nepotrivită inexistența cadrului legislativ pentru a se beneficia de ajutor public sub forma asistenței prin avocat, inclusiv în faza de consiliere, mediere, conciliere, etc.

8.1.5. Tratamentul incorect al instituției curatelei judiciare

Deși instituția este încredințată spre administrare prin Noul cod de procedură civilă judecătorului, iar calitatea de "curator judiciar" este legal atribuită avocatului, tratamentul remunerării muncii curatorului judiciar este lipsit de orice reguli sau bune practici, refuzate a fi elaborate sau urmărite de către CSM sau Ministerul Justiției!

Remunerația fixată de judecător nu are nici un criteriu, iar "plăcerea" de a se fixa remunerații de "5 lei"(!) a devenit o practică extrem de nocivă!

Orice efort instituțional al U.N.B.R. s-a lovit de "protecția independenței judecătorului", în numele căreia "curatela judiciară" a devenit o adevărată activitate lipsită de orice cointeresare.

9. Lipsa garanțiilor corespunzătoare în privința asistenței juridice gratuite în cauzele penale

9.1. Inconsecvențe în ceea ce privește asistența juridică din oficiu a persoanelor vătămate, a părților civile sau a părților responsabile civilmente.

Asistența juridică din oficiu a persoanelor vătămate, a părților civile sau a părților responsabile civilmente nu este garantată corespunzător de dispozițiile art. 93 alin. (5) din Codul de procedură penală, care lasă asigurarea acesteia la latitudinea organului judiciar, spre deosebire de ipoteza suspectului sau inculpatului a cărei asistență este obligatorie în condiții determinate.

Din păcate, Protocolul încheiat cu Ministerul Justiției în 10.06.2015 nici nu distinge între cele două ipoteze ale asistenței judiciare a persoanelor vătămate sau a părților civile, și nici nu acoperă perfect ipoteza art. 80 și art.85 din Codul de procedură penală. În acest context, accesul la justiție al numărului mare (respectiv foarte mare) de persoane /părți nu este facilitat, fiind neglijat numai în scopul degrevării organelor judiciare de sarcina exercitării eventualei acțiuni civile și a citării

părților. Asigurarea dreptului la apărare al colectivităților de persoane vătămate și părți civile prin desemnarea unui avocat din oficiu care "să le reprezinte interesele" impune reformarea întregii instituții (ansamblul normelor legale, statutare și protocolare care guvernează asistența judiciară a persoanelor vătămate sau a părților civile) prin adoptarea unor norme speciale în toate palierele de reglementare, începând cu legea și terminând cu protocolul și regulamentul asistenței judiciare.

Legea procesuală prevede, din rațiuni distincte și chiar străine de asigurarea dreptului la apărare al părților civile sau persoanelor vătămate, posibilitatea organelor judiciare de a desemna avocați din oficiu care să reprezinte interesele unui "număr mare" (respectiv foarte mare) de persoane/părți care nu au interese contrare în condițiile art. 80 și art. 85 din Codul de procedură penală. Aceste norme au exclusiv menirea de a degreva sarcina organelor judiciare, asigurând "productivitate" prin deblocarea instrumentării acțiunilor colective.

Pe de altă parte, aceste norme imprimă o veritabilă "formă fără fond" dreptului la apărare. În acest sens, însăși terminologia folosită de legiuitor este străină de instituția dreptului la apărare - pentru a le reprezenta interesele - constituind în cel mai bun caz, o adăugire, o grefă în această instituție. Or, asigurarea eficacității dreptului la apărare în lipsa unei reglementări corespunzătoare a regimului acțiunilor colective - în special în contextul remunerării avocaților în condițiile prevăzute în Protocolul încheiat cu Ministerul Justiției la 10.06.2015 - constituie o utopie. În acest sens, atragem atenția asupra împrejurării că onorariul stabilit de dispozițiile art. 5 lit. d) teza a II-a, "10 lei pentru fiecare parte", nu acoperă nici costurile corespondenței cu acestea.

9.2. Omisiunea legiuitorului de a prevedea orice formă de ajutor public extrajudiciar în materie penală

Este semnalată omisiunea legiuitorului de a prevedea orice formă de ajutor public extrajudiciar în materie penală. Astfel, în vreme ce ajutorul public judiciar reglementează în sfera nepenală asistența extrajudiciară, nicio normă procedurală sau din cuprinsul Legii nr. 51/1995 nu prevede asigurarea unei asistențe extrajudiciare în materie penală.

10. Alte deficiențe ale sistemului asistenței juridice gratuite

10.1. Practica neunitară privind asistența juridică prin avocat în legi speciale

Aspecte de practică neunitară se regăsesc în cauzele în care legile speciale reglementează obligativitatea asistenței judiciare prin avocat, cum ar fi cauzele al căror obiect îl reprezintă emiterea ordinelor de protecție sau refugiați, precum și altele. Practica instanțelor este inconstantă, în sensul că există situații în care instanțele solicită barourilor să desemneze avocat din oficiu, care să asigure reprezentarea/ asistarea părții din dosar, precum și situații în care instanțele de judecată admit și în aceste dosare cereri de acordare a ajutorului public judiciar constând în suportarea onorariului avocațial.

În ceea ce privește solicitările instanței de a desemna avocați din oficiu care să asigure reprezentarea/asistarea părții în cauzele în care legea prevede această obligativitate, în cele mai multe situații nu se stabilește un onorariu convenit avocatului care este/va fi desemnat.

10.2. Asistența judiciară ignoră încă unele domenii de bază juridice și sociale

Se constată că asistența judiciară (gratuită) ignoră încă unele domenii de bază juridice și sociale fără a progresa în reglementarea sa, iar o multitudine de instrumente juridice au fost elaborate fără a garanta drepturile persoanelor în această privință.

10.3. Lipsa unui tratament specific care să includă consiliere preliminară anumitor grupuri vulnerabile.

Aceste grupuri vulnerabile ar putea fi victimele violenței bazate pe gen, asistență la penitenciar, minori, persoane în vârstă, emigranților și a invalizilor.

10.4. Interdicția asigurării asistenței judiciare de către avocatul care a asigurat asistența extrajudiciară – o îngrădire a accesului la justiție

Prevederile art. 36 din OUG 58/2008, preluate de Regulamentul SAJ constituie o reală îngreunare a accesului cetățenilor la justiție. Conform acestor prevederi, avocatul care a acordat asistență extrajudiciară nu poate acorda asistență judiciară aceleiași persoane pentru valorificarea sau apărarea aceluiași drept sau interes. Aceste reglementări constituie o sursă de nemulțumire pentru avocați, dar mai ales pentru justițiabili care de cele mai multe ori ar dori să rămână cu avocatul care le cunoaște cel mai bine situația.

10.5. Lipsa unor garanții adecvate în privința dreptului de interpretare și traducere

Acest drept trebuie să fie garantat nu numai pentru acte de procedură în care beneficiarul trebuie să intervină, dar, de asemenea, pentru ca el/ea să fie în deplină cunoștință a procedurilor și în comunicarea cu avocatul.

Avocații au semnalat ca incident frecvent refuzul instanțelor de a asigura ajutor public judiciar pentru asigurarea unui traducător pentru partea care nu vorbește limba română. În schimb se solicită barourilor desemnarea unui avocat vorbitor de diferite limbi străine, care să-l asiste pe justițiabil. Această situație nu este corectă având în vedere că justițiabilul are dreptul la ajutor public judiciar cu care poate beneficia inclusiv de serviciile publice ale unui traducător.

Prin această practică se încalcă art. 225 Cod procedură civilă, care prevede că atunci când una dintre părți sau dintre persoanele care urmează să fie ascultate nu cunoaște limba română, instanța va folosi un traducător autorizat. Dacă părțile sunt de acord, judecătorul sau grefierul poate face oficiul de traducător. În situația în care nu poate fi asigurată prezența unui traducător

autorizat, se vor aplica prevederile art. 150 alin. (4). Din aceste dispoziții rezultă că în anumite cazuri judecătorul sau grefierul pot face oficiul de traducător, nu avocatul.

11. Propunerile Departamentului de coordonare a asistenței judiciare al U.N.B.R. referitoare la accesul la justiție și asistența judiciară gratuită prin avocat

A se vedea articolul "Accesul la justiție. Asistența judiciară (gratuită) prin avocat", publicat pe site-ul U.N.B.R. la data de 01.11.2016 (<http://uniuneabarourilor.ro/accesul-la-justitie-asistenta-judiciara-gratuita-prin-avocat-2/>)

12. Quantumul redus al onorariilor prevăzute în Protocolului încheiat între U.N.B.R. și Ministerul Justiției în 2015

Problemele întâlnite în acest sector sunt mai vechi, concentrate în jurul stabilirii quantumului onorariilor avocațiale convenite avocatului pentru activitatea prestată. Există încă situații în care se procedează la aprecieri subiective asupra quantumului onorariilor, reducându-se în mod discreționar și arbitrar. Sumele stabilite prin Protocol sunt oricum destul de scăzute, diminuarea acestora ducând de multe ori în derizoriu onorariul final convenit avocatului.

S-a semnalat foarte frecvent că sumele stabilite cu titlu de onorarii avocațiale pentru asigurarea asistenței juridice sunt de foarte multe ori mici, incapabile să asigure calitatea activității prestate de avocat.

Protocolul privind remunerațiile convenite la asistența judiciară ar trebui să fie modificat, în sensul creșterii lor. Se impune o intervenție rapidă asupra reglementărilor existente, care să nu mai permită aprecieri subiective asupra quantumului onorariilor avocațiale.

S-a apreciat că se impune renegocierea Protocolului încheiat între U.N.B.R. și Ministerul Justiției referitor la onorariile pentru prestațiile din oficiu ale avocaților privind următoarele:

- majorarea onorariilor din oficiu, cu cel puțin 30% în general, iar în etapa judecătii cu cel puțin 50%;
- imposibilitatea reducerii onorariilor de către instanțele de judecată;
- introducerea unor prevederi pentru situația specifică barourilor pe a căror rază de activitate există penitenciar, cu referire la situația audierilor de către organele de urmărire penală care se deplasează din alte județe;
- includerea în onorariu a cheltuielilor de deplasare ale avocatului la penitenciare, parchete, instanțe din afara razei de acțiune a baroului;
- plata distinctă a avocaților din oficiu în etapa soluționării măsurilor preventive;

Alte propuneri se referă la elaborarea unui Ghid de bune practici privind criteriile de stabilire a onorariilor minimale; scutirea de impozit a onorariilor avocaților din oficiu; anularea măsurii de a se reține de către Barou 1%;

13. Alte forme de asistență juridică pentru persoane defavorizate

În cadrul Congresului, s-a pus problema avocaturii *pro-bono*, precum și a altor furnizori de asistență juridică gratuită pentru cei defavorizați.

S-a propus modificarea/completarea Normei Metodologice nr. 1 a Departamentului de Coordonare a Asistenței Juridice (D.C.A.J.) de acordare cu titlu gratuit a asistenței de specialitate juridică de către decanul baroului, în sensul că fiecare avocat poate decide să presteze o activitate „*pro-bono*”, fără a fi necesar acordul decanului/baroului;

S-a mai învederat că sistemul legislativ este necorelat în mod deliberat cu prevederile Legii nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat în cazul în care prin legi speciale se permite ca și alți furnizori să asigure asistență juridică, mai ales cu argumentul că astfel de situații sunt profitabile celor care sunt defavorizați. S-a ajuns la situația în care se practică o veritabilă „avocatură clandestină” cu încălcarea legii speciale și cu încurajarea resentimentului profesional față de cei care convin cu astfel de entități inclusiv practicarea avocaturii *pro-bono*, cu nesocotirea sau eludarea cadrului legal în vigoare privind acordarea asistenței avocațiale gratuite prin decizia decanului, instituție de tradiție în sistemul legislației române privind profesia de avocat. Un studiu cu privire la această problemă este necesar să fie pus la dispoziția autorităților implicate în activitatea de sistematizare a legislației, inclusiv Consiliului Legislativ.

14. Accesul la justiția Curții Europene a Drepturilor Omului

Corpul profesional al avocaților și-a manifestat îngrijorarea cu privire la accesul la jurisdicția Curții Europene a Drepturilor Omului. Lipsa de transparență a mecanismului de filtrare și de stabilire a regimului inadmisibilităților în raport de care se pronunță soluțiile judecătorului unic în raport de nedefinirea clară și imprevizibilitatea în interpretare în Ghidul de admisibilitate și Regulamentul Curții a unor concepte precum „*lipsa vădită de fundament*”, împiedică avocații să își sfătuiască cel mai bine clienții asupra șanselor de admisibilitate a cauzei și să reducă numărul de cereri vădit inadmisibile.

Este afectat în substanța sa dreptul de acces la o procedură imparțială prin raportare la misiunea magistraților detașați de a întocmi rapoartele de admisibilitate, care stau la baza hotărârii judecătorului unic, în condițiile în care aceștia sunt plătiți de statul român care este parte în cadrul procedurii, rezultată din justificarea publică a Ministerului Justiției, însoțită și de CSM în hotărârile de aprobare a detașărilor: „*Datorită preocupărilor autorităților române pentru detașarea juriștilor independenți la CEDO, numărul cererilor românești aflate pe rolul Curții a scăzut cu 29%, acest rezultat datorându-se, în mare parte, aportului celor 3 juriști naționali detașați*”.

Modalitatea de recrutare a grefierilor și raportorilor Curții Europene din rândul magistraților români prin detașarea judecătorilor și procurorilor la Grefa Curții, cu avizul CSM este neconformă cu

reglementările interne – art. 125 din Constituție, Legea 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor și prin raportare la standardele convenționale de asigurare a unui proces echitabil, ce include și dreptul la un tribunal imparțial inclusiv la nivelul Curții în aplicarea art. 6 din Convenție.

Congresul Avocaților din 2017 a lansat un **Apel către autoritățile competente**, care cuprinde o serie de propuneri de acțiune în vederea asigurării unui real acces la justiția Curții Europene a Drepturilor Omului. Acestea sunt:

- identificarea bunelor practici, referitoare la tipuri de măsuri concrete care pot fi adoptate;
- asigurarea finanțării pentru formarea profesională a profesioniștilor din domeniul juridic implicați (judecătorilor, procurorilor și avocaților), precum și pentru activitățile de conștientizare a Convenției și a jurisprudenței Curții pentru a remedia deficiențele în ceea ce privește punerea în aplicare a Convenției, prin care să se abordeze în comun problemele legate de punerea în aplicare a Convenției în România, utilizând potențialul programului de formare pan-europeană pentru drepturile omului pentru profesioniști (Programul HELP) al Consiliului Europei;
- aducerea la îndeplinire a direcțiilor de acțiuni circumscrise Strategiei Guvernamentale în domeniul formării profesionale a magistraților și avocaților cu suportul financiar al statului;
- asigurarea accesului la informația juridică - ca premisă a dreptului de acces la justiție prin traducerea hotărârilor de principiu și / sau elaborarea unor rezumate ale acestor hotărâri în limba română;
- îmbunătățirea căilor interne de recurs, fie prin crearea unor noi căi de atac (inclusiv preventivă, judiciară sau în alt mod), fie prin interpretarea căilor de atac existente sau a dreptului procedural intern, în conformitate cu obligațiile care decurg din articolul 13 din Convenție și pentru a sprijini punerea în aplicare a Convenției la nivel național;
- transparentizarea criteriilor de admisibilitate ale unei cereri, având în vedere forma actuală a formularului plângerii, în concordanță cu art. 6 din Convenție;
- precizarea în Regulamentul Curții și în Ghidul de admisibilitate cu mai multă acuratețe a motivelor de respingere ca inadmisibilă a unei cereri, care să asigure previzibilitatea modului de interpretare în etapa de filtru a condițiilor de admisibilitate;
- motivarea deciziilor de inadmisibilitate în raport de condițiile de admisibilitate prevăzute la art. 34 și 35 din Convenție sau comunicarea referatului/raportului care a stat la baza soluției pronunțate de judecătorul unic, cu indicarea măcar sumară, enumerativă a condițiilor constatate ca neîndeplinite; completarea Regulamentului Curții pe aspectul stabilirii atribuțiilor raportorilor nejudiciari în acest sens, de natură să conducă la remedierea unor deficiențe rezultate din practica formulării plângerilor, la îmbunătățirea practicii avocațiale specifice cererilor adresate Curții în concordanță cu criteriile de apreciere aplicate de Curte și a asigurarea nivelului de transparență obligatoriu în cadrul unei astfel de proceduri;
- reformarea sistemului de recrutare a grefierilor și raportorilor într-o modalitate care să excludă conflictele de interese rezultate din acceptarea magistraților români la Grefa Curții și asigurarea astfel a dreptului la imparțialitatea procedurii în fața Curții;

- reforma sistemului Convenției să permită asigurarea efectivă a dreptului de acces la jurisdicția Curții Europene a Drepturilor Omului, iar justițiabilul să aibă ”o oportunitate clară, practică de a contesta un act care constituie o ingerință în drepturile sale”.

15. Accesul la informația juridică ca garanție a accesului la justiție

S-a pus în evidență obligativitatea Statului de a asigura un *acces liber, neîngrădit (gratuit) și efectiv* la informația juridică (legislație și jurisprudență), ca o condiție a accesului la justiție.

15.1. Accesul la acte normative

În ceea ce privește **accesul la acte normative**, s-a arătat că aceste informații nu se pot accesa în mod eficient din Monitorul Oficial întrucât nu permite nici actualizarea textului actelor normative cu modificările intervenite ulterior, nici căutarea eficientă a unor acte normative.

Sistemul susținut din fonduri publice – legislatie.just.ro are carențe sub aspectul căutării după conținutul actului normativ și al legăturii între textul actului normativ și jurisprudența relevantă.

Sistemele private care se accesează cu parolă sunt de preferat, însă costurile sunt prohibitive.

15.2. Accesul la jurisprudență

Sistemele de stocare a jurisprudenței nu permit, la acest moment, o căutare eficientă a hotărârilor judecătorești. Problema este că în sistemul ECRIS și în sistemul Portalului Instanțelor de Judecată, fiecare instanță, respectiv personalul grefei fiecărei instanțe, clasifică în mod diferit obiectul cauzelor. Nu există un nomenclator comun, care să fie folosit pentru a clasifica jurisprudența după criterii unitare.

Propuneri: s-a evidențiat necesitatea creării unor criterii universale de clasificare (și căutare) a jurisprudenței, cum este identificatorul european de jurisprudență, așa-numitul Cod ECLI, care este un număr de identificare informatică pentru hotărârea respectivă. Avantajele unui astfel de sistem constau în faptul că ajută la crearea unei legături între jurisprudență și textul actelor normative.

O altă problemă care trebuie abordată cu privire la accesul la jurisprudență este problema anonimizării excesive a hotărârilor judecătorești. Există o decizie a CSM, numărul 308/2009, care, statuând asupra nevoii de anonimizare a hotărârilor care se publică în astfel de sisteme a arătat că numele și prenumele magistraților care participă nu trebuie înlăturate din aceste hotărâri, întrucât se subminează scopul de transparentizare a actului de justiție. Există riscul de introducere a unor hotărâri false, fără date de identificare.

15.3. Accesul avocaților la dosarul electronic al cauzei

În legătură cu informațiile din bazele de date, există două sisteme majore: primul sistem fiind sistemul ECRIS, care era sistemul de bază, și apoi unele curți de apel (Cluj, Oradea și Timișoara) – au deschis sisteme de accesare online a conținutului dosarului, care sunt foarte binevenite. Sunt însă probleme cu criptarea informațiilor, ceea ce înseamnă că terțe persoane pot accesa aceste date de pe site-ul respectiv, interpunându-se în comunicarea dintre justițiabil și serverul site-ului.

S-a propus ca Sistemul ECRIS să conțină, într-un câmp separat, numele avocatului care reprezintă clientul în cauză. Astfel datele avocatului sunt înregistrate într-un fel care ar permite comunicarea chiar accelerată cu avocatul și, pe de altă parte, fiindcă astfel s-ar putea crea o legătură între sistemul ECRIS și tabloul avocaților, astfel încât s-ar detecta mai ușor cazurile de exercitare fără drept a profesiei de avocat.

Accesul la astfel de sisteme, care dezvăluie conținutul dosarului, ar trebui regândit, în principal pe liniile modalității de accesare prin avocați. Ar trebui să se permită numai avocaților, în condiții de confidențialitate, să acceseze aceste site-uri, dacă accesul nu este făcut personal de către justițiabil.

În anul 2011 s-a permis accesul în sistemul ECRIS pentru avocați, dar încă nu s-a materializat. Ar fi nevoie de acest acces în special întrucât accesarea dosarelor pe modalitatea "manuală" este o procedură anevoioasă, durează, costă, dacă e vorba de deplasarea la o instanță cu sediul în altă localitate.

Sistemele informatice pentru accesarea dosarului nu satisfac în totalitate cerințele pentru protecția datelor personale. De exemplu, Portalul Instanțelor de Judecată abia satisface criteriile, respectiv nici nu le satisface în privința listării numelui justițiabililor. Trebuie avute în vedere criteriile mult mai restrictive de protecție a datelor, prevăzute în Regulamentul UE nr. 679/2016 privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și privind libera circulație a acestor date și de abrogare a Directivei 95/46/CE. Acest Regulament urmează să-și producă efectele de la 25 mai 2018 și există riscul interzicerii listării cauzelor după numele justițiabililor.

Această formă de lipsire de acces a justițiabilului la aceste date, care sunt foarte utile pentru gestionarea dosarului, poate fi completată doar dacă există o categorie profesională care poate să acceseze aceste date în condiții de siguranță a datelor cu caracter personal. Avocații fiind ținuti să respecte secretul profesional, inclusiv prin art. 11 din legea de organizare a profesiei, sunt categoria perfectă care să poată oferi acces informatic la dosar dacă s-ar ivi o astfel de situație.

15.4. Accesul avocaților la baze de date specializate

Sunt o serie de baze de date specializate la care avocații nu au acces, deși accesul s-a acordat altor profesii juridice. Acestea sunt sistemul Agenției Naționale de Cadastru și Publicitate Imobiliară, care poate fi accesat de notarii publici sub două portaluri cu obiecte diferite. Există

odată sistemul RGI On-line, care permite efectuarea anumitor operațiuni direct în sistemul bazelor de date al cărților funciare, care facilitează plățile pentru extrasele de carte funciară etc.; și există sistemul E-terra, care conține date pe baza cărora un imobil poate fi identificat, respectiv date în legătură cu intabularea imobilului respectiv, care, de asemenea, sunt accesibile notarilor publici.

Ar exista un interes pentru profesia de avocat să acceseze și registrele notariale, în special registrele în care se înregistrează procurile speciale, respectiv în care se înregistrează procedurile succesorale. În cazul procurilor speciale avocatul trebuie să identifice clientul, trebuie să știe cine este clientul adevărat – aceasta este o obligație și de prevenire a spălării banilor; și, pe de altă parte, accesul la acest sistem pentru U.N.B.R. ar ajuta în lupta împotriva avocaturii clandestine, sistemul arătând fiecare persoană de câte mandate a beneficiat. Dacă există persoane care, pe bază de mandat autentic exercită (fraudulos) profesia de avocat, prin acest sistem, aceste persoane pot fi depistate în minute.

Accesul la registrul procedurilor notariale ar fi binevenit pentru pregătirea înaintării cererilor de chemare în judecată, pentru evitarea problemelor de la art. 200.

S-a făcut propunerea ca U.N.B.R. să se transforme inclusiv într-un operator care furnizează certificate digitale calificate, așa-numitele semnături electronice, avocaților. Utilizarea acestor semnături electronice ar fi benefică pentru o altă soluție, care ar ajuta, pe de o parte, la degrevarea instanței și, pe de altă parte, la accelerarea administrării justiției, respectiv crearea unei proceduri electronice accelerate de judecată, unde actele se depun de către avocați – evident, procedura ar fi, cel puțin în prima fază, accesibilă numai avocaților care au cunoștințele de specialitate și care au semnătura electronică. Existența acestor certificate digitale ar fi necesară pentru ca registrul electronic al actelor atestate să se poată crea și să se poată crea într-o anumită formă, respectiv să conțină actele atestate ca un registru de publicitate.

15.5. Accesul la informații generale necesare pentru inițierea unei acțiuni în justiție

Există probleme mari în ceea ce privește luarea unor măsuri adecvate pentru informarea publicului referitor la amplasarea și competențele instanțelor, precum și asupra modului de inițiere a unei acțiuni în instanță sau de apărare în cadrul unei astfel de acțiuni, așa cum prevede **Recomandarea nr. 7 din 1981 privind mijloacele de facilitare a accesului la justiție** (adoptată de Comitetul Miniștrilor în 14 mai 1981, la a 68-a reuniune a delegaților miniștrilor).

După apariția Codurilor civil și de procedură civilă nu s-au luat măsurile adecvate pentru informarea publicului referitor la sancțiunile posibile în lipsa unei conduite prescrise de cod precum și incidența termenelor de decădere cu repercusiuni grave asupra drepturilor procesuale.

Este inacceptabil să se pornească de la prezumția cunoașterii legii de către persoane cu o capacitate redusă de percepție, înțelegere și informare, astfel încât sunt necesare acțiuni de informare a publicului pentru a nu periclita accesul la justiție. Procesul civil ar trebui să se desfășoare după reguli simple, pe înțelesul publicului.

S-a propus realizarea unei colaborări între Ministerul Justiției și U.N.B.R. pentru înființarea unui serviciu de informare a cetățeanului, servicii care să fie prestate de avocați, având în vedere că instanțele nu pot acorda consultanță justiciabililor.

15.6. Dreptul la informare în cadrul procedurilor penale

Directiva 2012/13/UE privind dreptul la informare în cadrul procedurilor penale stabilește că statele membre trebuie să informeze persoanele suspectate sau acuzate cu privire la drepturile pe care acestea le au, inclusiv dreptul de a fi asistat de un avocat și dreptul de a păstra tăcerea.

În temeiul acestei directive, suspectilor și persoanelor acuzate care sunt arestate trebuie să li se furnizeze o "Notă scrisă privind drepturile" ce conține informații cu privire la alte drepturi suplimentare, inclusiv dreptul de a avea acces la documente referitoare la propria cauză, aflate în posesia autorităților competente – cum ar fi probe – precum și dreptul de acces la asistență medicală de urgență. Directiva face parte din "foaia de parcurs" a UE pentru consolidarea drepturilor procedurale ale persoanelor suspectate sau acuzate în cadrul procedurilor penale.

La data de 12 mai 2017, pe site-ul UNBR a fost publicat documentul intitulat scrisoare cu privire la drepturi care are rol de informare scrisă ce ar trebui înmănată suspectilor, inculpaților sau persoanelor în cadrul procedurilor penale ori persoanelor căutate în baza unui mandat european de arestare, cu privire la drepturile acestora. Scrisoarea a fost elaborată de Uniunea Națională a Barourilor din România prin Departamentul de Coordonare a Asistenței Judiciare.

Bibliografie:

Revista "[Avocatul 2017](#)", și materialele de lucru ale Congresului avocaților 2017 care pot fi accesate la adresa www.unbr.ro

Studiu privind accesul la justiție și acordarea asistenței juridice prin avocat - centralizator raspunsuri instante 2015 si 2016 -

Intrebarea nr. 1: numărul cererilor de acordarea de ajutor public judiciar în materie civilă formulate de justițiabili în 2015 și în 2016:

Intrebarea nr. 2: numărul cererilor de acordarea de ajutor public judiciar în materie civilă admise/respinse, în aceleași perioade;

Intrebarea nr. 3: valoarea sumelor efectiv acordate de instanțele judecătorești cu titlu de ajutor public judiciar în materie civilă în 2015 și în 2016;

Intrebarea nr. 4: numărul cererilor de chemare în judecată în materie civilă care au fost anulate în procedura regularizării cererilor de chemare în judecata în 2015 și 2016.

Nr. Crt.	INSTANTA	Întrebarea 1		Întrebarea 2				Întrebarea 3		Întrebarea 4	
		2015	2016	2015		2016		2015	2016	2015	2016
				admise	respinse	admise	respinse	Val. Lei	Val. lei		
1	Curtea de Apel ALBA IULIA	135	459	96	39	299	160	39.574,50	44.676,94	10	10
2	Tribunalul ALBA	82	104	54	28	71	33	0,00	1.755,00	86	70
3	Judecătoria AIUD	111	94	46	65	50	44	600,00	0,00	17	15
4	Judecătoria ALBA IULIA	176	122	115	61	95	27	350,00	415,00	275	167
5	Judecătoria BLAJ	32	33	30	2	29	4	0,00	0,00	60	61
6	Judecătoria CÂMPENI	46	91	33	13	64	27	0,00	0,00	127	207
7	Judecătoria SEBES	46	53	29	17	38	15	600,00	300,00	101	98
8	Tribunalul HUNEDOARA	104	107	93	11	82	25	19.604,00	18.801,00	1.511	1.093
9	Judecătoria BRAD	42	62	36	6	55	7	26.660,00	20.790,00	0	0
10	Judecătoria DEVA	149	143	109	40	110	33	11.547,00	20.550,00	0	0
11	Judecătoria HAȚEG	62	75	59	3	60	15	5.500,00	13.690,00	0	0
12	Judecătoria HUNEDOARA	213	214	191	22	169	45	59.388,50	34.390,50	0	0
13	Judecătoria ORAȘTIE	11	11	11	0	10	1	0,00	260,00	0	0
14	Judecătoria PETROȘANI	161	112	117	44	84	28	19.271,00	25.485,00	0	0
15	Tribunalul SIBIU + instanțe arondate	46	26	46	0	26	0	8.250,00	3.565,00	0	0
16	Curtea de Apel BACĂU	15	14	4	11	4	10				
17	Tribunalul BACĂU + instanțe arondate	1.129	898	737	392	618	280	69.786,00	105.272,00	1.238	1.355
18	Tribunalul NEAMȚ	17	10	7	10	6	4	2.390,00	2.280,00	52	42
19	Judecătoria BICAZ	6	2	6	0	2	0	1.257,50	400,00	0	0
20	Judecătoria PIATRA-NEAMT	6	2	6	0	2	0	1.257,50	400,00	0	0
21	Judecătoria ROMAN	1	3	1	0	2	1	200,00	1.800,00	197	290
22	Judecătoria TÂRGU NEAMȚ	1	2	1	0	2	0	0,00	540,00	144	198
23	Curtea de Apel BRAȘOV	67	40	42	24	27	13	3.619,00	3.700,00	0	0
24	Tribunalul BRAȘOV + instanțe arondate	132	138	88	44	96	42	1.133.721,00	1.334.308,00	259	148
25	Tribunalul COVASNA + instanțe arondate	141	105	107	34	83	22	9.260,00	5.063,00	212	212
26	Curtea de Apel BUCUREȘTI	0	0	0	0	0	0	1.869.329,00	2.527.389,00	0	0

UNIUNEA NAȚIONALĂ A BAROURILOR DIN ROMÂNIA

Studiu privind accesul la justiție și acordarea asistenței juridice prin avocat - centralizator raspunsuri instante 2015 si 2016 -

Intrebarea nr. 1: numărul cererilor de acordarea de ajutor public judiciar în materie civilă formulate de justițiabili în 2015 și în 2016:

Intrebarea nr. 2: numărul cererilor de acordarea de ajutor public judiciar în materie civilă admise/respinse, în aceleași perioade;

Intrebarea nr. 3: valoarea sumelor efectiv acordate de instanțele judecătorești cu titlu de ajutor public judiciar în materie civilă în 2015 și în 2016;

Intrebarea nr. 4: numărul cererilor de chemare în judecată în materie civilă care au fost anulate în procedura regularizării cererilor de chemare în judecata în 2015 și 2016.

Nr. Crt.	INSTANTA	Întrebarea 1		Întrebarea 2				Întrebarea 3		Întrebarea 4	
		2015	2016	2015		2016		2015	2016	2015	2016
				admise	respinse	admise	respinse	Val. Lei	Val. lei		
27	Tribunalul BUCUREȘTI + instanțe arondate	3.454	4.003	1.580	1.688	1.647	2.062	1.045.170,00	1.364.149,00	11.178	10.041
28	Tribunalul CĂLĂRAȘI	46	36	23	23	19	17	94.030,80	23.248,39	27	50
29	Judecătoria CĂLĂRAȘI	44	82	38	6	70	12	81.232,00	79.290,51	126	201
30	Judecătoria LEHLIU-GARA	25	36	18	7	29	7	14.455,50	38.860,47	42	59
31	Judecătoria OLTENIȚA	1	13	1	0	7	6	500,00	3.290,00	95	119
32	Tribunalul IALOMIȚA	55	55	41	14	30	23	19.110,00	21.138,00	0	58
33	Judecătoria FETEȘTI	88	63	59	29	52	11	0,00	0,00	0	278
34	Judecătoria SLOBOZIA	106	118	59	45	76	41	0,00	0,00	0	721
35	Judecătoria URZICENI	52	29	28	24	21	8	0,00	0,00	0	306
36	Tribunalul GIURGIU + instanțe arondate	435	393	251	184	227	166	318.752,33	464.258,39	651	735
37	Tribunalul ILFOV	253	327	93	160	116	208	505.864,00	653.891,54	142	185
38	Judecătoria BUFTEA	209	607	56	153	467	140	0,00	0,00	713	812
39	Judecătoria CORNETU	244	273	132	112	157	116	0,00	0,00	0	0
40	Tribunalul TELEORMAN	54	50	45	9	45	5	3.250,00	5.700,00	41	45
41	Judecătoria ROȘIORI DE VEDE	72	114	48	24	87	27	5.707,00	31.776,90	0	0
42	Judecătoria TURNU MĂGURELE	45	44	42	3	36	8	6.925,00	18.673,67	31	44
43	Judecătoria VIDELE	32	40	16	16	27	13	30.100,45	59.578,59	79	87
44	Judecătoria ZIMNICEA	55	38	49	6	29	9	89.474,72	45.537,52	89	77
45	Judecătoria ALEXANDRIA	72	102	55	17	82	20	1.490,00	7.200,00	69	138
46	Tribunalul CLUJ	115	119	72	43	75	44	224.805,86	175.739,23	102	77
47	Judecătoria CLUJ-NAPOCA	471	391	215	256	208	183	649.266,46	535.530,38	1.300	1.728
48	Judecătoria DEJ	84	44	46	38	28	16	63.094,15	33.359,45	64	58
49	Judecătoria GHERLA	40	55	29	11	29	26	39.897,95	26.042,30	167	167
50	Judecătoria HUEDIN	26	31	18	8	23	8	35.318,20	49.357,92	82	95
51	Judecătoria TURDA	133	115	66	67	52	63	84.082,13	393.593,00	100	158
52	Tribunalul MARAMUREȘ	96	111	73	23	74	37	133.584,91	226.026,91	0	
53	Judecătoria BAIJA MARE	112	179	92	20	142	37	11.538.468,00	165.043,98	0	

UNIUNEA NAȚIONALĂ A BAROURILOR DIN ROMÂNIA

Studiu privind accesul la justiție și acordarea asistenței juridice prin avocat - centralizator raspunsuri instante 2015 si 2016 -

Intrebarea nr. 1: numărul cererilor de acordarea de ajutor public judiciar în materie civilă formulate de justițiabili în 2015 și în 2016:

Intrebarea nr. 2: numărul cererilor de acordarea de ajutor public judiciar în materie civilă admise/respinse, în aceleași perioade;

Intrebarea nr. 3: valoarea sumelor efectiv acordate de instanțele judecătorești cu titlu de ajutor public judiciar în materie civilă în 2015 și în 2016;

Intrebarea nr. 4: numărul cererilor de chemare în judecată în materie civilă care au fost anulate în procedura regularizării cererilor de chemare în judecata în 2015 și 2016.

Nr. Crt.	INSTANTA	Întrebarea 1		Întrebarea 2				Întrebarea 3		Întrebarea 4	
		2015	2016	2015		2016		2015	2016	2015	2016
				admise	respinse	admise	respinse	Val. Lei	Val. lei		
54	Judecătoria DRAGOMIREȘTI	16	13	9	7	7	6	10.921,62	9.753,50	0	
55	Judecătoria SIGHETU MARMAȚIEI	64	36	36	28	24	12	33.521,20	22.777,09	0	
56	Judecătoria TÂRGU LAPUȘ	24	11	18	6	7	4	36.969,29	10.477,35	0	
57	Judecătoria VIȘEU DE SUS	32	38	25	7	27	11	60.230,88	55.439,14	0	
58	Tribunalul SĂLAJ + instanțe arondate	152	137	133	19	98	39	0,00	660,00	424	373
59	Curtea de Apel CONSTANȚA	24	14	10	14	7	7	3.350,00	1.250,00	6	
60	Tribunalul CONSTANȚA	161	228	100	61	100	128	105.057,05	333.964,82		
61	Judecătoria CONSTANȚA	798	750	340	458	355	395	917.123,35	813.536,85	1.135	1.191
62	Judecătoria MANGALIA	154	87	106	45	48	39	1.295.964,57	65.159,28	106	126
63	Judecătoria MEDGIDIA	161	228	100	61	100	128	11.072,00	56.941,32	459	510
64	Judecătoria HÂRȘOVA	18	11	11	7	5	6	17.760,37	6.233,00	27	27
65	Tribunalul TULCEA	18	32	12	6	24	8	0,00	0,00	34	48
66	Curtea de Apel CRAIOVA	63	111	31	31	60	47	62.875,10	165.801,55	11	11
67	Tribunalul DOLJ	247	286	185	62	148	138	2.650,00	825,00	352	2
68	Judecătoria BĂILEȘTI	53	84	40	13	51	33	0,00	0,00	293	1
69	Judecătoria CALAFAT	19	12	14	5	9	3	0,00	0,00	55	0
70	Judecătoria CRAIOVA	591	593	310	281	334	259	1.625,00	1.110,75	2.200	2
71	Judecătoria FILIAȘI	37	35	33	4	24	11	0,00	208,31	120	0
72	Judecătoria SEGARCEA	27	33	22	5	23	10	0,00	543,00	152	0
73	Tribunalul MEHEDINȚI	99	90	70	25	72	18	93.442,21	51.001,02	194	126
74	Judecătoria BAIA DE ARAMĂ	41	44	32	9	32	12	29.665,00	31.447,00	83	48
75	Judecătoria DROBETA-TURNU SEVERIN	177	200	120	55	129	70	19.255,23	167.461,95	26	24
76	Judecătoria ORȘOVA	20	17	13	7	11	6	7.319,47	11.782,29	67	48
77	Judecătoria STREHAIA	82	114	68	14	93	21	105.076,92	96.707,67	106	146
78	Judecătoria VÂNJU MARE	35	58	27	8	40	18	33.224,60	37.618,00	212	232
79	Tribunalul OLT	84	151	38	46	41	110	388.365,00	423.620,00	96	79

Studiu privind accesul la justiție și acordarea asistenței juridice prin avocat - centralizator raspunsuri instante 2015 si 2016 -

Intrebarea nr. 1: numărul cererilor de acordarea de ajutor public judiciar în materie civilă formulate de justițiabili în 2015 și în 2016:

Intrebarea nr. 2: numărul cererilor de acordarea de ajutor public judiciar în materie civilă admise/respinse, în aceleași perioade;

Intrebarea nr. 3: valoarea sumelor efectiv acordate de instanțele judecătorești cu titlu de ajutor public judiciar în materie civilă în 2015 și în 2016;

Intrebarea nr. 4: numărul cererilor de chemare în judecată în materie civilă care au fost anulate în procedura regularizării cererilor de chemare în judecata în 2015 și 2016.

Nr. Crt.	INSTANTA	Întrebarea 1		Întrebarea 2				Întrebarea 3		Întrebarea 4	
		2015	2016	2015		2016		2015	2016	2015	2016
				admise	respinse	admise	respinse	Val. Lei	Val. lei		
80	Curtea de Apel GALAȚI	2.527	2.271	1.711	816	1.563	708	128.567,20	134.077,80	4.307	3.340
81	Tribunalul GALAȚI + instanțe arondate	1.485	1.244	998	487	925	319	88.532,70	101.702,80	2.389	1.987
82	Tribunalul VRANCEA + instanțe arondate	318	373	254	64	272	101	8.700,00	7.336,00	593	684
83	Curtea de Apel IAȘI	101	52	68	21	35	12	205.586,63	149.662,07	11	11
84	Tribunalul Iasi	382	335	253	129	225	110	306.667,00	274.306,00	227	129
85	Judecatoria Pascani	132	172	86	46	100	72	0,00	0,00	342	214
86	Judecatoria Harlau	81	101	73	8	98	3	0,00	0,00	50	49
87	Judecatoria Iasi	1.353	1.204	739	614	644	560	44.223,16	56.256,80	1.266	1.645
88	Judecatoria Raducaneni	59	68	49	10	64	4	17.153,00	48.547,00	50	49
89	Tribunalul VASLUI	76	101	49	27	70	31	27.910,00	72.725,00	67	32
90	Judecătoria BÂRLAD	147	135	113	34	108	27	0,00	0,00	198	255
91	Judecătoria HUȘI	83	100	62	21	72	28	0,00	0,00	49	82
92	Judecătoria VASLUI	266	208	166	100	141	67	0,00	0,00	434	344
93	Curtea de Apel ORADEA	3	3	1	2	3	0	2.990,00	1.190,00	0	0
94	Tribunalul BIHOR + instanțe arondate	331	388	174	107	241	98	563.481,33	1.044.513,89	193	87
95	Tribunalul SATU MARE	68	68	51	17	47	21	222.998,98	42.091,79	100	79
96	Judecătoria CAREI	37	36	29	8	36	0	26.707,00	53.827,80	19	17
97	Judecătoria NEGREȘTI-OAȘ	54	49	34	20	28	21	45.945,17	50.852,33	89	72
98	Judecătoria SATU MARE	163	133	83	80	86	47	171.248,09	151.176,18	457	430
99	Curtea de Apel PITEȘTI	33	28	24	9	17	11	4.150,00	960,00	4	8
100	Tribunalul ARGEȘ	585	728	293	292	331	397	7.990,00	9.475,00	1.909	2.938
101	Judecătoria CÂMPULUNG	84	71	44	40	40	31	74.051,84	78.547,11	75	93
102	Judecătoria COSTEȘTI	2	3	0	2	1	2	140,00	140,00	144	145
103	Judecătoria CURTEA DE ARGEȘ	3	10	3	0	5	5	1.265,00	1.450,00	20	123
104	Judecătoria PITEȘTI	345	398	179	165	204	193	15.883,00	8.305,00	0	0
105	Judecătoria TOPOLOVENI	75	102	61	14	82	20	117.566,25	117.566,25	63	86

Studiu privind accesul la justiție și acordarea asistenței juridice prin avocat - centralizator raspunsuri instante 2015 si 2016 -

Intrebarea nr. 1: numărul cererilor de acordarea de ajutor public judiciar în materie civilă formulate de justițiabili în 2015 și în 2016:

Intrebarea nr. 2: numărul cererilor de acordarea de ajutor public judiciar în materie civilă admise/respinse, în aceleași perioade;

Intrebarea nr. 3: valoarea sumelor efectiv acordate de instanțele judecătorești cu titlu de ajutor public judiciar în materie civilă în 2015 și în 2016;

Intrebarea nr. 4: numărul cererilor de chemare în judecată în materie civilă care au fost anulate în procedura regularizării cererilor de chemare în judecata în 2015 și 2016.

Nr. Crt.	INSTANTA	Întrebarea 1		Întrebarea 2				Întrebarea 3		Întrebarea 4	
		2015	2016	2015		2016		2015 Val. Lei	2016 Val. lei	2015	2016
				admise	respinse	admise	respinse				
106	Tribunalul VÂLCEA	108	116	74	34	87	29	4.250,00	4.450,00	98	117
107	Judecătoria BĂLCEȘTI	20	27	14	6	14	13	2.200,00	2.300,00	112	132
108	Judecătoria BREZOI	20	20	14	6	14	6	20.271,45	21.000,00	16	16
109	Judecătoria DRĂGĂȘANI	80	96	66	14	54	39	0,00	0,00	0	0
110	Judecătoria HOREZU	40	50	34	6	40	10	2.140,00	2.555,00	85	80
111	Judecătoria RÂMNICU VALCEA	314	192	207	107	103	89	0,00	0,00	181	129
112	Tribunalul Specializat Argeș	10	9	10	0	6	3	30.235,00	400,00	7	9
113	Curtea de Apel PLOIEȘTI	66	114	24	42	52	62	1.400,00	390,00	10	6
114	Tribunalul BUZĂU	84	107	84	0	104	3	101.725,00	140.555,00	31	15
115	Judecătoria BUZĂU	265	305	162	103	213	92	0,00	0,00	453	466
116	Judecătoria PĂTĂRLAGELE	62	55	51	11	43	12	0,00	0,00	39	22
117	Judecătoria POGOANELE	68	69	59	9	62	7	0,00	0,00	112	129
118	Judecătoria RÂMNICU SARAT	31	46	21	10	33	13	0,00	0,00	79	26
119	Tribunalul PRAHOVA	105	151	32	73	55	96	35.307,36	32.906,50	56	86
120	Judecătoria CÂMPINA	155	148	133	22	120	28	0,00	0,00	102	82
121	Judecătoria MIZIL	45	27	20	25	6	20	0,00	0,00	106	127
122	Judecătoria PLOIEȘTI	55	160	55	0	160	0	0,00	0,00	314	724
123	Judecătoria SINAIA	52	49	33	19	20	25	0,00	0,00	61	57
124	Judecătoria VĂLENII DE MUNTE	94	61	44	50	17	44	0,00	0,00	164	150
125	Tribunalul DÂMBOVIȚA	232	133	158	74	61	72	64.622,00	41.050,00	85	77
126	Judecătoria GĂEȘTI	58	53	43	15	30	23	0,00	0,00	143	133
127	Judecătoria MORENI	26	50	15	9	23	23	0,00	0,00	56	66
128	Judecătoria PUCIOASA	33	22	9	24	12	10	0,00	0,00	179	86
129	Judecătoria RĂCARI	55	64	28	26	41	23	0,00	0,00	119	102
130	Judecătoria TÂRGOVIȘTE	168	169	99	69	108	61	0,00	0,00	621	529
131	Curtea de Apel SUCEAVA	40	34	31	9	23	10	1.000,00	10.195,00	8	17
132	Tribunalul BOTOȘANI	178	204	121	57	162	42	118.905,00	176.308,95	68	114

Studiu privind accesul la justiție și acordarea asistenței juridice prin avocat - centralizator raspunsuri instante 2015 si 2016 -

Intrebarea nr. 1: numărul cererilor de acordarea de ajutor public judiciar în materie civilă formulate de justițiabili în 2015 și în 2016:

Intrebarea nr. 2: numărul cererilor de acordarea de ajutor public judiciar în materie civilă admise/respinse, în aceleași perioade;

Intrebarea nr. 3: valoarea sumelor efectiv acordate de instanțele judecătorești cu titlu de ajutor public judiciar în materie civilă în 2015 și în 2016;

Intrebarea nr. 4: numărul cererilor de chemare în judecată în materie civilă care au fost anulate în procedura regularizării cererilor de chemare în judecata în 2015 și 2016.

Nr. Crt.	INSTANTA	Întrebarea 1		Întrebarea 2				Întrebarea 3		Întrebarea 4	
		2015	2016	2015		2016		2015	2016	2015	2016
				admise	respinse	admise	respinse	Val. Lei	Val. lei		
133	Judecătoria BOTOȘANI	502	470	350	152	358	112	0,00	0,00	470	474
134	Judecătoria Darabani	66	90	60	6	75	14	0,00	0,00	31	74
135	Judecătoria DORHOI	153	147	121	32	109	38	0,00	0,00	165	126
136	Judecătoria SĂVENI	97	127	76	21	93	34	0,00	0,00	103	104
137	Tribunalul SUCEAVA	223	211	122	98	119	88	213.907,50	178.755,64	397	263
138	Judecătoria CÂMPULUNG MOLDOVENESC	134	136	87	40	84	45	0,00	0,00	185	136
139	Judecătoria FĂLTICENI	141	121	83	58	88	33	0,00	0,00	295	198
140	Judecătoria GURA HUMORULUI	74	80	37	37	45	35	0,00	0,00	268	218
141	Judecătoria RĂDĂUȚI	176	177	63	113	60	117	0,00	0,00	46	31
142	Judecătoria SUCEAVA	279	266	169	104	138	123	0,00	0,00	858	636
143	Judecătoria VATRA DORNEI	72	75	51	19	51	23	0,00	0,00	75	94
144	Curtea de Apel TÂRGU MUREȘ	30	39	16	14	19	11	0,00	46.597,08	4	4
145	Tribunalul HARGHITA + instanțe arondate	172	136	131	41	98	38	150.079,00	71.605,76	325	337
146	Tribunalul MUREȘ	10	4	3	7	1	2	3.719,00	135,60	53	32
147	Curtea de Apel TIMIȘOARA	8	19	5	3	10	9	200,00	3.570,00	8	17
148	Tribunalul ARAD	119	142	100	19	113	29	480.523,05	301.966,60	253	214
149	Judecătoria CHIȘINEU CRIȘ	24	41	15	9	14	27	753.522,29	47.939,90	73	77
150	Judecătoria GURA HONȚ	26	23	12	14	12	11	33.443,04	78.923,70	95	79
151	Judecătoria INEU	62	45	51	11	34	11	45.345,31	37.881,18	164	91
152	Judecătoria LIPOVA	39	41	4	35	29	12	31.661,41	56.016,51	193	150
153	Judecătoria ARAD	376	395	254	122	287	108	941.841,33	895.153,77	1.250	756
154	Tribunalul CARAȘ SEVERIN	12	54	9	3	43	11	290.079,00	355.132,00	76	72
155	Judecătoria CARANSEBEȘ	82	82	33	49	36	45	0,00	0,00	327	271
156	Judecătoria MOLDOVA-NOUĂ	61	14	33	28	10	3	0,00	0,00	45	39
157	Judecătoria ORAVIȚA	26	16	8	18	5	10	0,00	0,00	130	128
158	Judecătoria REȘITA	57	82	37	20	61	21	0,00	0,00	164	98
159	Tribunalul TIMIȘ + instanțe arondate	805	806	472	333	472	334	1.625.077,00	1.625.077,00	2.074	2.074

UNIUNEA NAȚIONALĂ A BAROURILOR DIN ROMÂNIA

**Studiu privind accesul la justiție și acordarea asistenței juridice prin avocat
- centralizator raspunsuri instante 2015 si 2016 -**

Intrebarea nr. 1: numărul cererilor de acordarea de ajutor public judiciar în materie civilă formulate de justițiabili în 2015 și în 2016:

Intrebarea nr. 2: numărul cererilor de acordarea de ajutor public judiciar în materie civilă admise/respinse, în aceleași perioade;

Intrebarea nr. 3: valoarea sumelor efectiv acordate de instanțele judecătorești cu titlu de ajutor public judiciar în materie civilă în 2015 și în 2016;

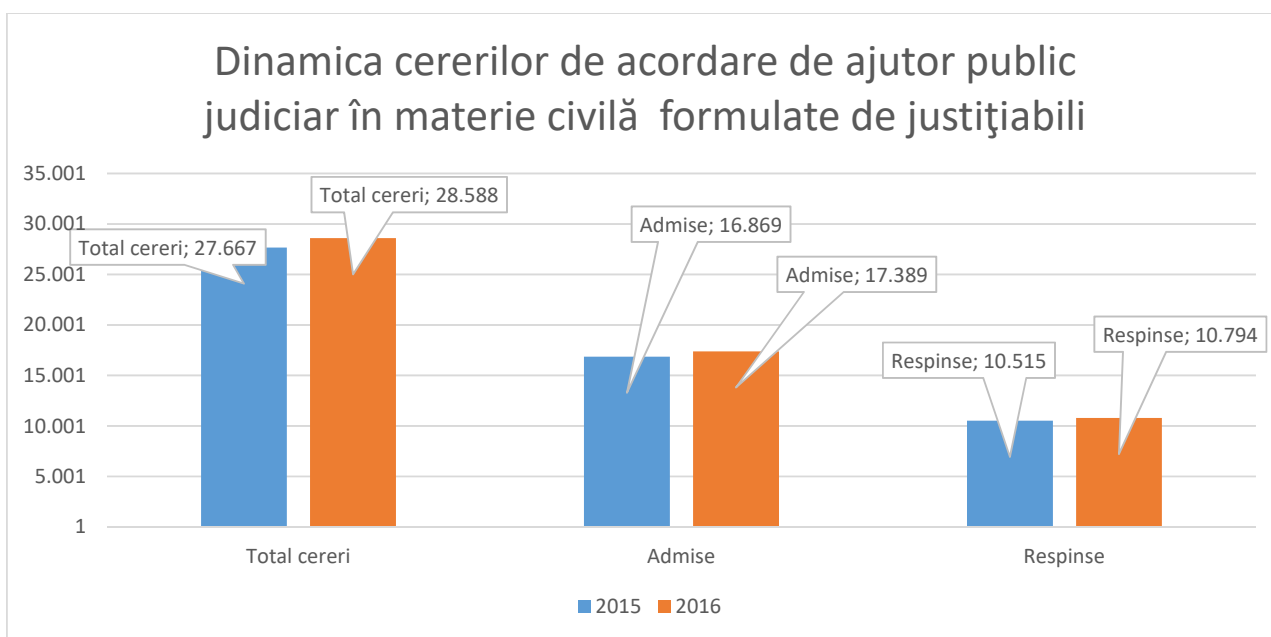
Intrebarea nr. 4: numărul cererilor de chemare în judecată în materie civilă care au fost anulate în procedura regularizării cererilor de chemare în judecata în 2015 și 2016.

Nr. Crt.	INSTANTA	Întrebarea 1		Întrebarea 2				Întrebarea 3		Întrebarea 4	
		2015	2016	2015		2016		2015	2016	2015	2016
				admise	respinse	admise	respinse	Val. Lei	Val. lei		
160	ICCJ	37	36	17	20	16	19	700	650	88	114
TOTAL		27.667	28.588	16.869	10.515	17.389	10.794	28.536.123,40	17.487.659,48	50.033	46.388
Procente			3,33			3,08	2,65		-38,72		-7,29

Studiu privind accesul la justiție și acordarea asistenței juridice prin avocat

Total respondenți: 209,
din care:
- Curți de Apel: 14
- Tribunale: 40
- Judecătoria: 154
- ICCJ: 1

❖ Cereri de acordare ajutor public judiciar în materie civilă formulate de justițiabili

Număr cereri de acordarea de ajutor public judiciar în materie civilă formulate de justițiabili:

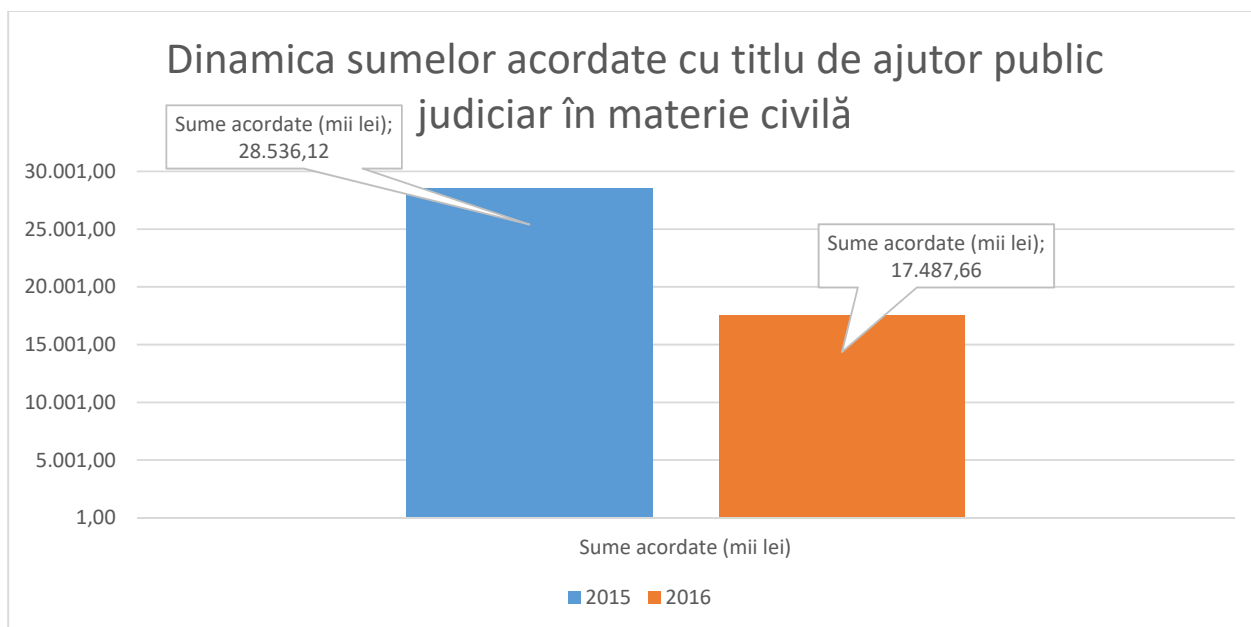
- Anul 2015: 27.667, din care admise: 16.869; răspinse: 10.515;
- Anul 2016: 28.588, din care admise: 17.389; răspinse: 10.794

Analiza datelor

Se observă o ușoară creștere a numărului cererilor de acordare de ajutor public judiciar în materie civilă formulate de justițiabili în anul 2016 față de 2015, cu aproximativ: 3,33%, ceea ce arată interesul crescut al justițiabililor de a solicita acordare de ajutor public judiciar.

Informațiile colectate reflectă un trend ascendent al interesului justițiabililor pentru ajutorul public judiciar în materie civilă.

❖ Valoarea sumelor efectiv acordate de instanțele judecătorești cu titlu de ajutor public judiciar în materie civilă

Sume acordate de instanțele judecătorești cu titlu de ajutor public judiciar în materie civilă:

- Anul 2015: 28.536.123,40;

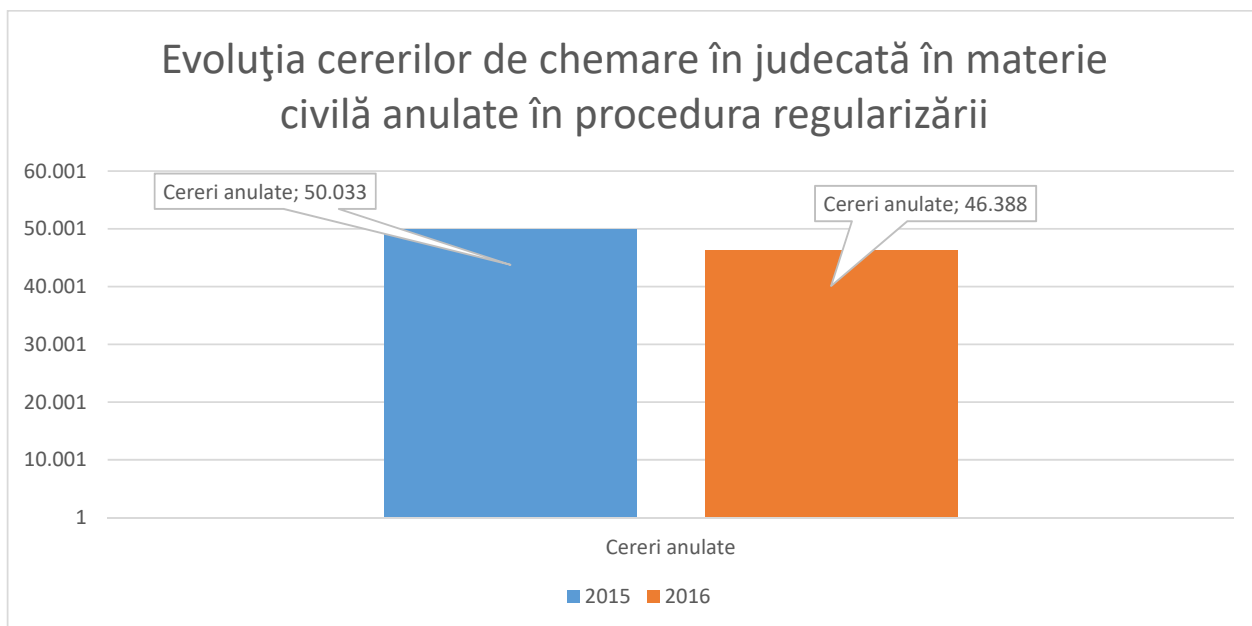
- Anul 2016: 17.487.659,48 ↓

Analiza datelor

Sumele acordate cu titlu de ajutor public judiciar în materie civilă au înregistrat o scădere de aproximativ 38,72%.

Informațiile colectate reflectă un trend negativ al plăților efectuate cu titlu de ajutor public judiciar.

❖ Cereri de chemare în judecată în materie civilă care au fost anulate în procedura regularizării

Cereri de chemare în judecată în materie civilă anulate în procedura regularizării:

- Anul 2015: 50.033;

- Anul 2016: 46.388

Analiza datelor

Numărul cererilor de chemare în judecată, în materie civilă, anulate în procedura regularizării a scăzut cu aproximativ 7,29%.

Informațiile colectate reflectă un trend pozitiv, prin prisma faptului că numărul cererilor anulate în procedura regularizării a scăzut, ceea ce arată creșterea acurateții redactării cererilor de chemare în judecată, prin raportare la îndeplinirea cerințelor legale de conținut.

CHESTIONAR PRIVIND ACCESUL LA JUSTIȚIE - **Avocați** Hotărârea Consiliului U.N.B.R. privind organizarea Congresului avocaților din 23-25 martie 2017 cu tema "Avocatul și accesul la justiție"

Întrebările marcate cu [*****] au fost obligatorii.

Întrebări la care pot răspunde consiliile barourilor, dar ar fi recomandabil ca la aceste întrebări să poată răspunde prin "chestionar" avocații-membri ai barourilor, urmând ca analiza răspunsurilor să constituie un capitol al raportului întocmit pentru congres de fiecare barou

[1] * Au existat situații în care justițiabilii au renunțat la promovarea proceselor după ce le-ați comunicat cuantumul taxei judiciare de timbru?

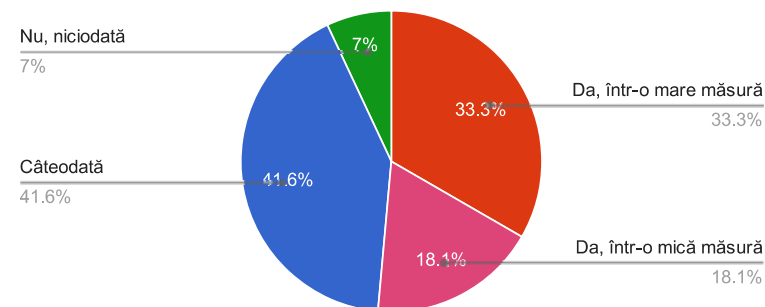
Au existat situații în care justițiabilii au renunțat la promovarea proceselor după ce le-ați comunicat cuantumul taxei judiciare de timbru?

Da, într-o mare măsură: 105

Da, într-o mică măsură: 57

Câteodată: 131

Nu, niciodată: 22

[2] * Considerați satisfăcător nivelul plafonului pentru acordarea ajutorului public judiciar, prin raportare la nivelul veniturilor justițiabililor din zona în care vă desfășurați activitatea?

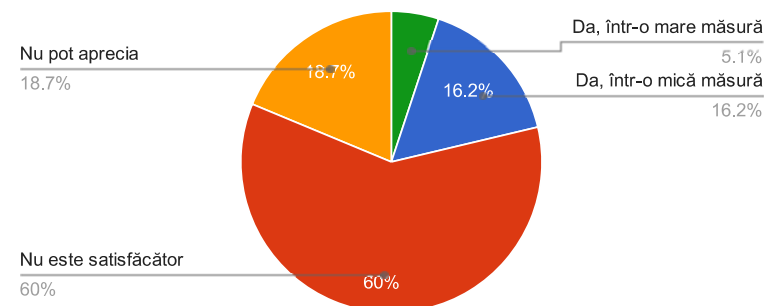
Considerați satisfăcător nivelul plafonului pentru acordarea ajutorului public judiciar, prin raportare la nivelul veniturilor justițiabililor din zona în care vă desfășurați activitatea?

Da, într-o mare măsură: 16

Da, într-o mică măsură: 51

Nu este satisfăcător: 189

Nu pot aprecia: 59

3 * În ce proporție au fost admise cererile de ajutor public judiciar formulate în situațiile în care justițiabilii nu aveau posibilitatea de a plăti taxa de timbru și au formulat cerere de ajutor public judiciar, chiar dacă nu se încadrau în plafonul maximal legal?

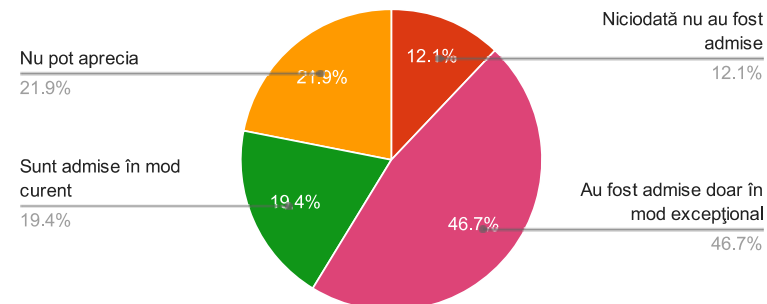
În ce proporție au fost admise cererile de ajutor public judiciar formulate în situațiile în care justițiabilii nu aveau posibilitatea de a plăti taxa de timbru și au formulat cerere de ajutor public judiciar, chiar dacă nu se încadrau în plafonul maximal legal?

Niciodată nu au fost admise: 38

Au fost admise doar în mod excepțional: 147

Sunt admise în mod curent: 61

Nu pot aprecia: 69

4 * Considerați că nivelul cuantumului onorariilor acordate în baza Protocolului Serviciului de Asistență Judiciară din Oficiu acoperă valoarea muncii depuse de un avocat și a cheltuielilor efectuate în cadrul activității pentru care este asigurat serviciul avocațial din oficiu?

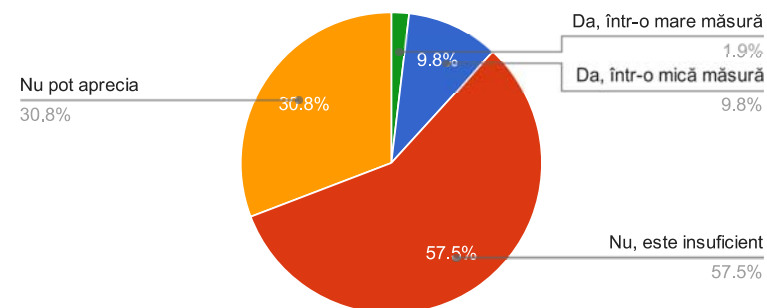
Considerați că nivelul cuantumului onorariilor acordate în baza Protocolului Serviciului de Asistență Judiciară din Oficiu acoperă valoarea muncii depuse de un avocat și a cheltuielilor efectuate în cadrul activității pentru care este asigurat serviciul avocațial din oficiu?

Da, într-o mare măsură: 6

Da, într-o mică măsură: 31

Nu, este insuficient: 181

Nu pot aprecia: 97

5 * În situațiile în care ați apărut intimați în recurs, atunci când recurenții erau persoane neasistate de avocați, ați constatat în ce măsură recursurile erau redactate inform, fără încadrarea corespunzătoare în motivele de casare, astfel încât să fiți în situația de a invoca nulitatea lui?

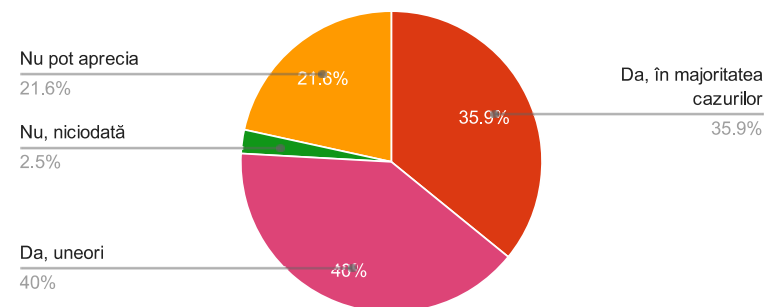
În situațiile în care ați apărut intimați în recurs, atunci când recurenții erau persoane neasistate de avocați, ați constatat în ce măsură recursurile erau redactate inform, fără încadrarea corespunzătoare în motivele de casare, astfel încât să fiți în situația de a invoca nulitatea lui?

Da, în majoritatea cazurilor: 113

Da, uneori: 126

Nu, niciodată: 8

Nu pot aprecia: 68

6 * În situația în care partea adversă celei pe care o apărați nu este asistată de avocat, este mai dificilă discutarea problemelor de drept impuse de soluționarea cauzei?

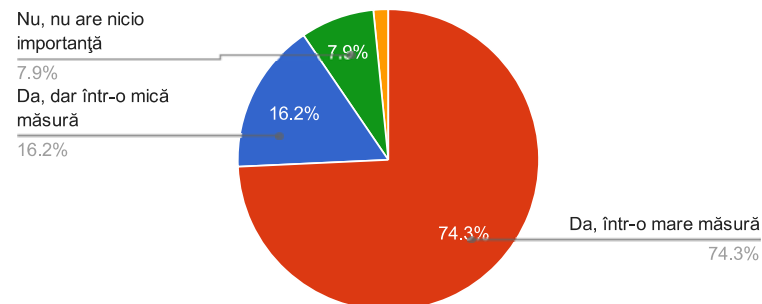
În situația în care partea adversă celei pe care o apărați nu este asistată de avocat, este mai dificilă discutarea problemelor de drept impuse de soluționarea cauzei?

Da, într-o mare măsură: 234

Da, dar într-o mică măsură: 51

Nu, nu are nicio importanță: 25

Nu pot aprecia: 5

7 Ce probleme relevante în practica din zona în care vă desfășurați activitatea le considerați limitări ale accesului la justiție al cetățenilor în materie civilă?

Ce probleme relevante în practica din zona în care vă desfășurați activitatea le considerați limitări ale accesului la justiție al cetățenilor în materie civilă?

Avocații au evidențiat ca prioritare:

- măsuri privind îmbunătățirea pregătirii profesionale a avocaților pentru ca distorsionarea apărării ca modalitate de obstaculare a accesului la justiție să fie pe cât posibil eliminată din activitatea autorităților cu care avocații intră în contact;
- măsuri privind lărgirea și consolidarea ariei profesionale a avocaților;
- măsuri privind atenuarea fiscalizării justiției și eliminarea formalismului în favoarea justiției efective.

8 Ce probleme relevante în practica din zona în care vă desfășurați activitatea le considerați limitări ale accesului la justiție al cetățenilor în materie penală?

Ce probleme relevante în practica din zona în care vă desfășurați activitatea le considerați limitări ale accesului la justiție al cetățenilor în materie penală?

Avocații au evidențiat ca prioritare:

- măsuri privind îmbunătățirea pregătirii profesionale a avocaților pentru ca distorsionarea apărării ca modalitate de obstaculare a accesului la justiție să fie pe cât posibil eliminată din activitatea autorităților cu care avocații intră în contact;
- măsuri privind lărgirea și consolidarea ariei profesionale a avocaților;
- măsuri privind atenuarea fiscalizării justiției și eliminarea formalismului în favoarea justiției efective.

9 Ce propuneri aveți cu privire la îmbunătățirea accesului la justiție al cetățenilor?

Ce propuneri aveți cu privire la îmbunătățirea accesului la justiție al cetățenilor?

Avocații au evidențiat ca prioritare:

- măsuri privind îmbunătățirea pregătirii profesionale a avocaților pentru ca distorsionarea apărării ca modalitate de obstaculare a accesului la justiție să fie pe cât posibil eliminată din activitatea autorităților cu care avocații intră în contact;
- măsuri privind lărgirea și consolidarea ariei profesionale a avocaților;
- măsuri privind atenuarea fiscalizării justiției și eliminarea formalismului în favoarea justiției efective.

CHESTIONAR PRIVIND ACCESUL LA JUSTIȚIE - Barouri

Hotărârea Consiliului U.N.B.R. privind organizarea Congresului avocaților din 23-25 martie 2017 cu tema "Avocatul și accesul la justiție"

Întrebările marcate cu [*] au fost obligatorii.

Întrebări la care răspunsul ar trebui dat de consiliile barourilor în raport de situația din barou, astfel cum aceasta este cunoscută de organul profesiei:

1 * Apreciați că principala problemă cu care se confruntă avocații din Baroul dumneavoastră este:

Apreciați că principala problemă cu care se confruntă avocații din Baroul dumneavoastră este:

Lipsa banilor/venituri mici: 23

Insuficiența gradului de ocupare profesională: 4

Stresul profesional: 13

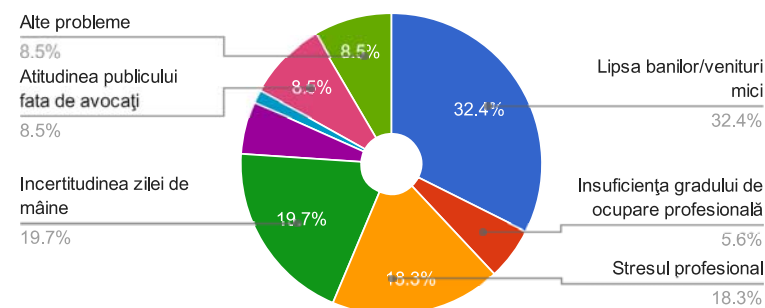
Incertitudinea zilei de mâine: 14

Fenomenul corupției, prezent în instituțiile cu care avocatul interacționează profesional: 4

Lipsa logisticii profesionale adecvate pentru asigurarea unei bune pregătiri profesionale: 1

Atitudinea publicului fata de avocați: 6

Alte probleme: 6

1.1 Dacă la întrebarea anterioară ați ales răspunsul "Alte probleme", vă rugăm să le enumerați

Dacă la întrebarea anterioară ați ales răspunsul "Alte probleme", vă rugăm să le enumerați

→ Atitudinea de ostilitate manifestată de unii magistrați și desconsiderarea profesiei de avocat.

→ - Inexistența unor onorarii minime obligatorii de respectat de către avocați și clienți; - Practică neunitară; - Legislație necorespunzătoare, confuză care duce la interpretări diferite de către completele de judecată;

→ Tendința judecătorilor de a nu rezolva pe fond cauzele deduse judecatii și preocuparea excesivă a acestora de a scăpa de dosare prin invocare de excepții de multe ori nefondate

→ Veniturile mici ale majorității românilor se repercutează asupra veniturilor avocaților. Taxele judiciare de timbru nu se raportează la veniturile românilor. Baremul pentru ajutor public judiciar este mult prea mic - 300 lei. LIPSA DE RESPECT A MAGISTRATILOR (unora dintre acestia) - FATA DE AVOCATI.

→ 1. încercarea de suplimentare a taxelor în cadrul baroului 2. necunoașterea sau greșita aplicare a legii de către judecători, un exemplu simplu ar fi refuzul primirii înscrisurilor la dosar de instanța de fond 3. reducerea cotelor pentru cei care se alizează venituri mici 4. frica judecătorilor de plangerile adresate inspecției judiciare, fapt ce duce la influențarea deciziilor 5. Lipsa condițiilor decente de studiu a dosarelor în arhivele instanțelor de fond 6. Atitudinea de superioritate față de magistrați; lipsa de respect a unor magistrați față de profesia de avocat 7. Atitudinea instanțelor de judecată față de avocați în sala de ședință 8. Imagine zero datorită conducerii foste și actuale a UNBR

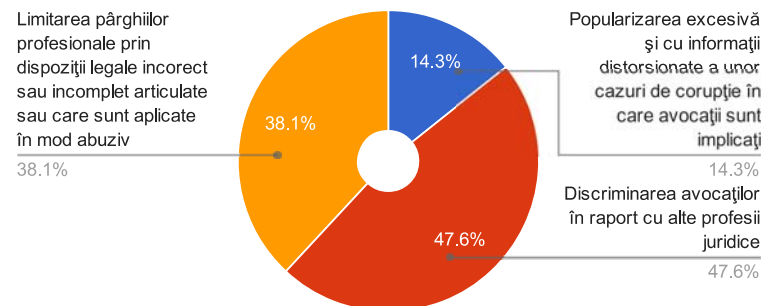
2 * Dacă apreciați că se resimte o diminuare a încrederii publicului în avocat, care considerați că este cauza:

Dacă apreciați că se resimte o diminuare a încrederii publicului în avocat, care considerați că este cauza:

Popularizarea excesivă și cu informații distorsionate a unor cazuri de corupție în care avocații sunt implicați: 6

Discriminarea avocaților în raport cu alte profesii juridice: 20

Limitarea pârghiilor profesionale prin dispoziții legale incorect sau incomplet articulate sau care sunt aplicate în mod abuziv: 16

3 * Cât de mult cunosc avocații din Baroul dumneavoastră despre discriminare?

Cât de mult cunosc avocații din Baroul dumneavoastră despre discriminare?

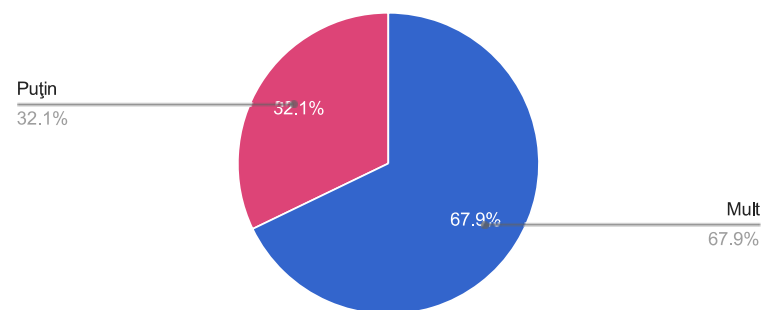
Foarte mult: 0

Mult: 19

Puțin: 9

Deloc: 0

Avocații nu sunt preocupați de acest fenomen: 0

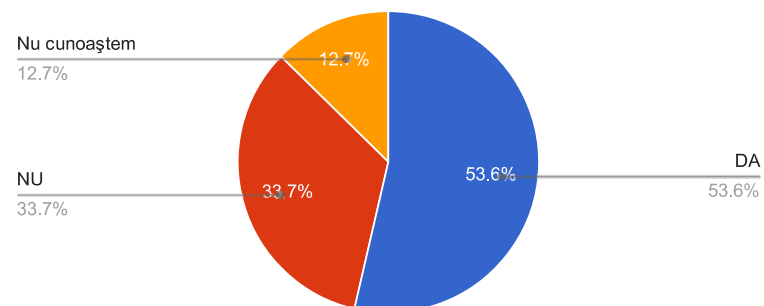
4 * Credeți că fenomenul discriminării este o problemă de actualitate în județul în care trăiesc avocații din Baroul dumneavoastră? [Vă rugăm să apreciați pe o scară de la 1 (valoarea cea mai redusă) la 10 (valoarea cea mai ridicată)]

Credeți că fenomenul discriminării este o problemă de actualitate în județul în care trăiesc avocații din Baroul dumneavoastră? [Vă rugăm să apreciați pe o scară de la 1 (valoarea cea mai redusă) la 10 (valoarea cea mai ridicată)]

DA: 89

NU: 56

Nu cunoaștem: 21

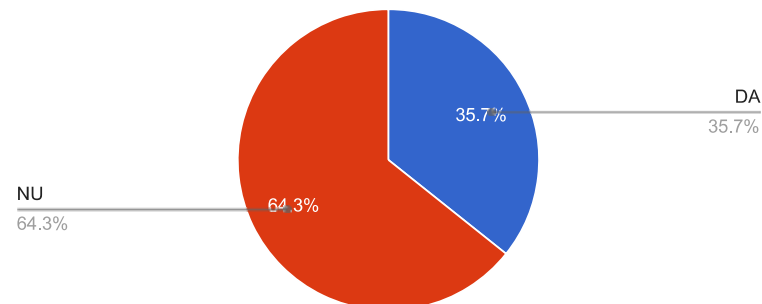

5 * Cunoașteți dacă avocații din Baroul dumneavoastră sunt implicați în combaterea și sancționarea discriminării?

Cunoașteți dacă avocații din Baroul dumneavoastră sunt implicați în combaterea și sancționarea discriminării?

DA: 10

NU: 18

5.1 Dacă la întrebarea anterioară ați ales DA, vă rugăm să precizați modalitatea prin care sunt implicați în combaterea și sancționarea discriminării.

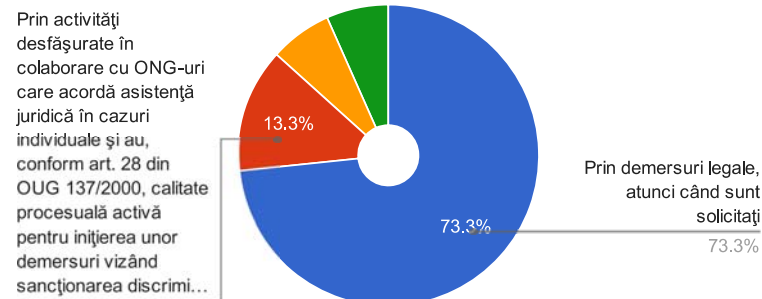
Dacă la întrebarea anterioară ați ales DA, vă rugăm să precizați modalitatea prin care sunt implicați în combaterea și sancționarea discriminării.

Prin demersuri legale, atunci când sunt solicitați: 11

Prin activități desfășurate în colaborare cu ONG-uri care acordă asistență juridică în cazuri individuale și au, conform art. 28 din OUG 137/2000, calitate procesuală activă pentru inițierea unor demersuri vizând sancționarea discriminării: 2

Prin participarea la proiecte inițiate de autoritățile competente specializate în combaterea discriminării: 1

Prin organizarea de manifestări tematice pentru cunoașterea și combaterea discriminării (în cazul persoanelor infectate cu virusul HIV, al persoanelor care suferă de boli cornice, al persoanelor de etnie romă, al persoanelor cu dizabilități, al persoanelor dependente de droguri, al persoanelor cu o altă orientare sexuală, al copiilor instituționalizați, al românilor acolo unde reprezintă populația minoritară, al celor hărțuiți sub orice formă sau motiv, etc.): 1

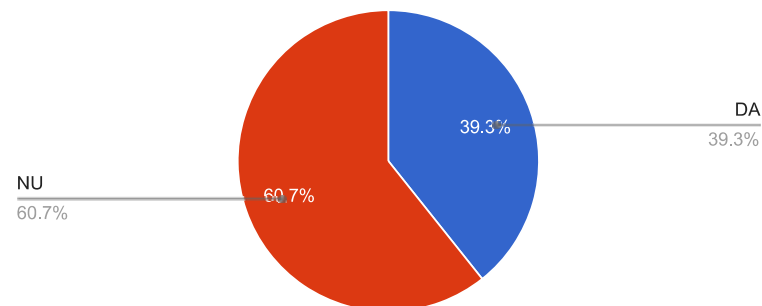

6 * Există acțiuni inițiate de avocații din Baroul dumneavoastră pentru furnizarea de servicii de consultanță și asistență juridică adecvate în cazul persoanelor fără venituri, vârstnicilor, persoanelor aparținând altor naționalități, șomerilor, tinerilor din gimnazii și licee, femei victime ale violenței în familie, imigranți, minorități religioase, persoane cu dizabilități, etc.?

Există acțiuni inițiate de avocații din Baroul dumneavoastră pentru furnizarea de servicii de consultanță și asistență juridică adecvate în cazul persoanelor fără venituri, vârstnicilor, persoanelor aparținând altor naționalități, șomerilor, tinerilor din gimnazii și licee, femei victime ale violenței în familie, imigranți, minorități religioase, persoane cu dizabilități, etc.?

DA: 11

NU: 17

6.1 Dacă la întrebarea anterioară ați ales DA, vă rugăm să detaliați, explicând modalitatea în care astfel de acțiuni au fost inițiate, cum se desfășoară, etc.

Dacă la întrebarea anterioară ați ales DA, vă rugăm să detaliați, explicând modalitatea în care astfel de acțiuni au fost inițiate, cum se desfășoară, etc.

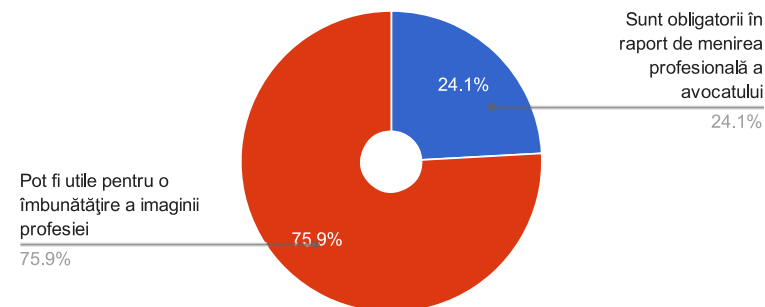
- Consiliul Baroului a demarat proiectul „Alături de tineri pentru un viitor fără infracțiuni” încă din anul 2011, în liceele din mun.Giurgiu.
- -se da consultanta gratuita -prezentare de notiuni elementare de drept de gimnaze si licee -participare la emisiuni radio/TV cu programe pe teme juridice
- acordarea de consultanta juridica si asistenta juridica pro bono in cazurile in care avocatii sunt solicitati de astfel de persoane.
- Acordare de asistenta juridica gratuita.
- Prin participarea la programul Mecanismul financiar Norvegian
- Asisten?a juridică încuviin?ată de Barou pentru persoanele defavorizate
- Prin solicitarea persoanei fara venituri, insotite de dovezile starii de incapacitate, s-au redactat cererile si s-au depus la instanta, s-a reprezentat partea la procesul initial.

7 Apreciați că astfel de activități:

Apreciați că astfel de activități:

Sunt obligatorii în raport de menirea profesională a avocatului: 7

Pot fi utile pentru o îmbunătățire a imaginii profesiei: 22

8 * Există cazuri de avocați supuși discriminării?

Există cazuri de avocați supuși discriminării?

Pe criterii de vârstă: 0

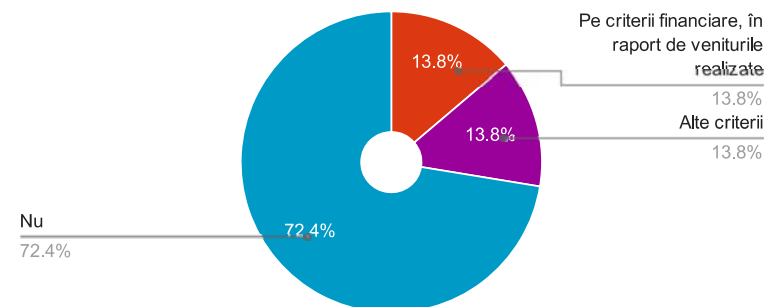
Pe criterii financiare, în raport de veniturile realizate: 4

Pe criterii de sex: 0

Pe criterii etnice: 0

Alte criterii: 4

Nu: 21

8.1 Dacă la întrebarea anterioară ați ales Alte criterii, vă rugăm să detaliați.

Dacă la întrebarea anterioară ați ales Alte criterii, vă rugăm să detaliați.

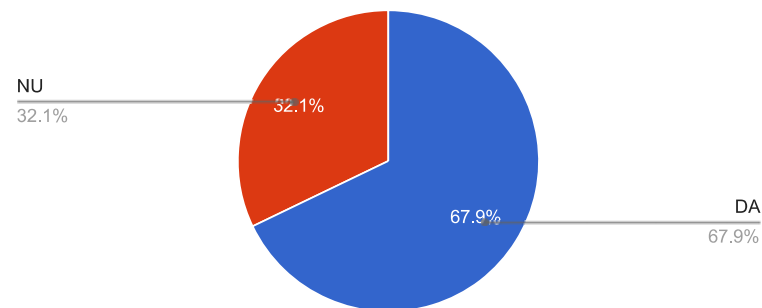
- majoritatea judecătorilor de la instanțele din Sfântu-Gheorghe fac naveta din Brașov și au comportament de discriminare pozitivă față de avocații care vin din Baroul Brașov, iar numărul avocaților participanți la procese în jud.Covasna a crescut exponențial decând exista judecători majoritari navetiști din Brașov
- discriminarea față de alte profesii nu între avocați
- Tratarea ca "Cenusareasa" a justiției de către magistrați.
- Dizabilități

9 * Considerați că există percepții și/sau etichetări prin care profesia de avocat este discriminată?

Considerați că există percepții și/sau etichetări prin care profesia de avocat este discriminată?

DA: 19

NU: 9

9.1 Dacă la întrebarea anterioară ați ales DA, vă rugăm să exemplificați

Dacă la întrebarea anterioară ați ales DA, vă rugăm să exemplificați

→ Prin folosirea unor atitudini și expresii lipsite de respect la adresa avocaților.

→ Este indusă opiniei publice, ideea că avocatul este persoana care doar încasează onorarii, fără o implicare profesională profundă, și că această profesie este o anexă a actului de justiție.

→ SUNT DISCRIMINAȚI ÎN RAPORT CU NOTARIII ȘI CU MEDIATORII

→ - „Nu urmăresc decât câștiguri materiale” - „Nu vor să se afle adevărul, decât să câștige clientul lor”.

→ - Discriminarea față de statutul procurorilor

→ Rolul avocatului raportat la alte profesii este insuficient - percepție publică

→ Atitudinea de multe ori neprincipială și autoritară a judecătorilor care consideră pe avocat ca un participant nesemnificativ al actului de justiție aduce mari prejudicii profesiei

→ - prerogative date spre competență exclusivă a notariilor în detrimentul avocaților - legislația secundară care avantajează magistrații în detrimentul avocaților (Regulamente interne)

→ prin atitudinea magistratilor. Lipsa poziției de egalitate a avocatului cu procurorul în actul de apărare. Îngradirea accesului la justiție prin neacordarea termenului pentru lipsa de apărare. Tinerii magistrați nu apreciază utilitatea avocatului în rezolvarea cazurilor.

→ - Ridicarea la gradul de principiu a sintagmei care circula în media: „asa vrea muschii mei” (dezacordul are sens) de către magistrați a acțiunilor acestora față de avocați. - Regasirea în soluțiile promovate în cauzele în care asigură asistența avocați care au personalitate evidențiind situații reale care s-ar dori angrenate spoliilor care ar fi exact invers dacă nu ar fi vorba de un avocat indezirabil magistratului.

→ -reducerea nejustificată a onorariilor de către instanțele de judecată ; - neacordarea onorariilor avocaților curatori sau acordarea unor onorarii derizorii; - atitudinea ostilă a unor magistrați manifestată în ședințele de judecată.

→ Există percepția că avocatul urmărește în primul rând venitul pe care îl obține

→ Dispreț față de arătat de către magistrați și polițiști Se apreciază din ce în ce mai mult că avocatul nu este necesar, că încasează onorariul pentru nimic încrederea publicului în activitatea pe care o desfășoară avocatul este una redusă în raport cu demnitatea profesiei ATITUDINEA MAJORITĂȚII MAGISTRATILOR FAȚA DE AVOCAȚI, BATAIE DE JOC PE FAȚA, FARA JENA, DOSARE STRIGATE CAND ARE CHEF INSTANTA, CA ASA VREA INSTANTA SA TE VADA CUM MORI DE DISPERARE CA NU POTI AJUNGE SI LA UN ALT CAZ, acesta e doar un exemplu. -În instanțe se reduc nejustificat onorariile ; -Nu totdeauna se da credit semnăturii și stampilei avocatului; -Se diminuează nejustificat onorariile de succes; Avocații sunt considerați inamicii sistemului judiciar din perspectiva unei inferiorități față de magistrați Avocații sunt o „anexă” a actului de justiție -Cersetori de bani - justitiabili -Cei care ne pun pe noi să le facem treaba-judecatori Magistrați în general judecatorii

→ Etichetări care induc ideea că avocatul nu este corect în relația cu clientul său ori alte persoane și instituții. Ex. „tertipurii avocați” etc.

→ - Percepția avocatului ca „un rău necesar” - Etichetări legate de „inutilitatea avocatului”

→ Da, pe criterii financiare, existând percepția unor venituri foarte mari ale avocaților.

10 * Cu care din următoarele ONG-uri specializate în combaterea discriminării și instituții publice aplecați că ar fi potrivite/utile programe de conlucrare cu Barouri?

Cu care din următoarele ONG-uri specializate în combaterea discriminării și instituții publice aplecați că ar fi potrivite/utile programe de conlucrare cu Barouri?

Centrul de Resurse Juridice – CRJ: 15

Liga Pro Europa – Târgu Mures: 9

Centru Parteneriat pentru Egalitate - CPE: 8

Grupul pentru Apărarea Drepturilor Omului – GRADO: 13

Asociația ACCEPT: 8

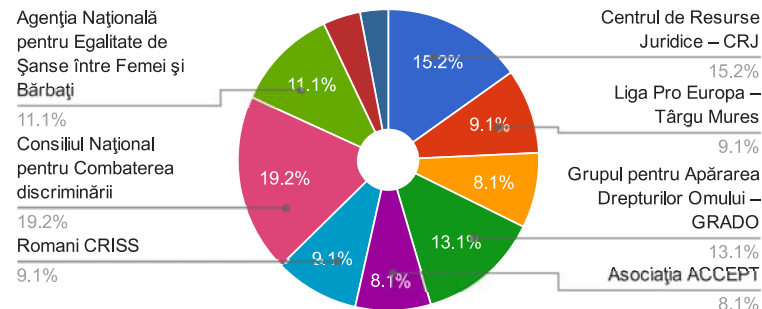
Romani CRISS: 9

Consiliul Național pentru Combaterea discriminării: 19

Agenția Națională pentru Egalitate de Șanse între Femei și Bărbați: 11

Altele: 4

Nu consider utile programe de conlucrare de acest gen: 3

10.10 Dacă la întrebarea anterioară ați ales Altele, vă rugăm să furnizați exemple

Dacă la întrebarea anterioară ați ales Altele, vă rugăm să furnizați exemple

→ nu

→ intalnire cu factorii implicati in elaborarea legilor, cu conlucrarea instantelor PROBLEMELE POT FI REZOLVATE LA NIVEL DE UNBR PRIN SCHIMBAREA LEGII 51.URGENT

→ După o atentă documentare a acelor ONG-uri care corespund principiilor noastre profesionale

→ Ar fi utilă conlucrarea dintre barouri ?i ONG-uri/institu?ii publice specializate în combaterea discriminării, sens în care cred că ar fi utilă înfiin?area unei structuri la nivelul UNBR, descentralizate pe barouri, cu atribu?ii de colaborare în acest sens

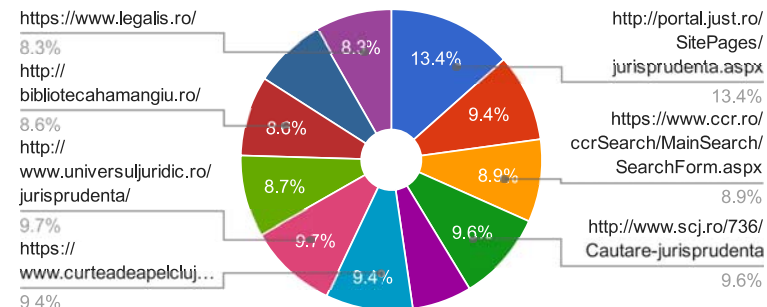
11 Pe o scară de la 1 la 10 cum vedeți afirmațiile următoare?[Vă rugăm să apreciați pe o scară de la 1 (valoarea cea mai redusă) la 10 (valoarea cea mai ridicată)]

Pe o scară de la 1 la 10 cum vedeți afirmațiile următoare?[Vă rugăm să apreciați pe o scară de la 1 (valoarea cea mai redusă) la 10 (valoarea cea mai ridicată)]

11.1 * Motoarele de căutare a legislației, jurisprudenței, doctrinei juridice naționale, de tipul celor indicate mai jos sunt de natură să îmbunătățească activitatea profesională a avocatului:

Motoarele de căutare a legislației, jurisprudenței, doctrinei juridice naționale, de tipul celor indicate mai jos sunt de natură să îmbunătățească activitatea profesională a avocatului:

<http://portal.just.ro/SitePages/jurisprudenta.aspx>: 248
<http://www.jurisprudenta.org/Search.aspx>: 174
<https://www.ccr.ro/ccrSearch/MainSearch/SearchForm.aspx>: 164
<http://www.scj.ro/736/Cautare-jurisprudenta>: 178
<http://jurisprudencab.cab1864.eu/>: 118
<https://www.curteadeapelcluj.ro/jurisprudenta.html>: 173
<http://www.universuljuridic.ro/jurisprudenta/>: 179
<http://www.universuljuridic.ro/articole/>: 161
<http://bibliotecahamangiu.ro/>: 159
<http://www.pandectesaptamanale.ro>: 142
<https://www.legalis.ro/>: 153

11.1.1 Vă rugăm să indicați și alte instrumente de tipul celor indicate mai sus, de natură să îmbunătățească activitatea profesională a avocatului

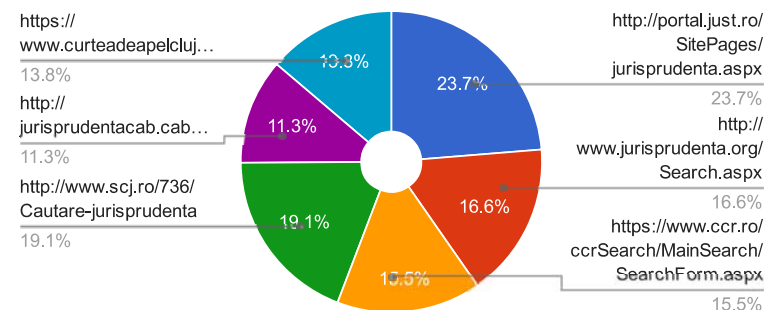
Vă rugăm să indicați și alte instrumente de tipul celor indicate mai sus, de natură să îmbunătățească activitatea profesională a avocatului

- www.legisplus.ro, www.juridice.ro
- nu
- Legis

11.2 * Avocații din barou folosesc în activitatea lor motoare de căutare a legislației, jurisprudenței, doctrinei juridice naționale, cu acces gratuit, de tipul

Avocații din barou folosesc în activitatea lor motoare de căutare a legislației, jurisprudenței, doctrinei juridice naționale, cu acces gratuit, de tipul

<http://portal.just.ro/SitePages/jurisprudenta.aspx>: 251
<http://www.jurisprudenta.org/Search.aspx>: 176
<https://www.ccr.ro/ccrSearch/MainSearch/SearchForm.aspx>: 164
<http://www.scj.ro/736/Cautare-jurisprudenta>: 202
<http://jurisprudencab.cab1864.eu/>: 120
<https://www.curteadeapelcluj.ro/jurisprudenta.html>: 146

11.2.1 Vă rugăm să indicați și alte instrumente de tipul celor indicate mai sus, folosite ca motoare de căutare a legislației, jurisprudenței, doctrinei juridice naționale, cu acces gratuit

Vă rugăm să indicați și alte instrumente de tipul celor indicate mai sus, folosite ca motoare de căutare a legislației, jurisprudenței, doctrinei juridice naționale, cu acces gratuit

→ lege5.ro, lexexpert.ro

→ nu

→ INDACO ; IDREPT

11.3 * Avocații din barou folosesc în activitatea lor motoare de căutare a legislației, jurisprudenței, doctrinei juridice naționale, cu acces prin parolă (cu plată), de tipul

Avocații din barou folosesc în activitatea lor motoare de căutare a legislației, jurisprudenței, doctrinei juridice naționale, cu acces prin parolă (cu plată), de tipul

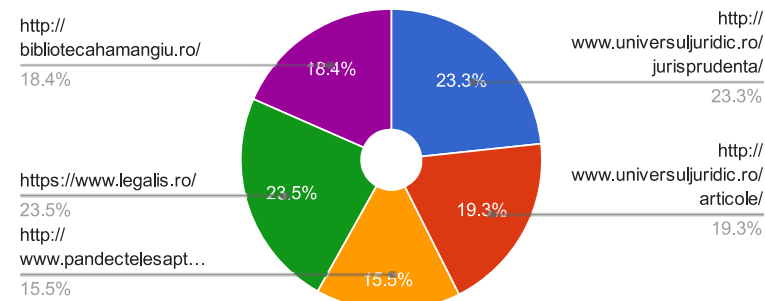
<http://www.universuljuridic.ro/jurisprudenta/>: 162

<http://www.universuljuridic.ro/articole/>: 134

<http://www.pandectesaptamanale.ro>: 108

<https://www.legalis.ro/>: 163

<http://bibliotecahamangiu.ro/>: 128

11.3.1 Vă rugăm să indicați și alte instrumente de tipul celor indicate mai sus, folosite ca motoare de căutare a legislației, jurisprudenței, doctrinei juridice naționale, cu acces prin parolă (cu plată)

Vă rugăm să indicați și alte instrumente de tipul celor indicate mai sus, folosite ca motoare de căutare a legislației, jurisprudenței, doctrinei juridice naționale, cu acces prin parolă (cu plată)

→ LEX NAVIGATOR

→ <http://www.ctce.ro/portal/web/aplicatii-juridice/legisplus> - Săptămâna Juridică

→ lege5.ro, lexexpert.ro, legisplus.ro

→ nu

→ legis

→ <https://www.legisplus.ro/Intralegis6>

→ <http://idrept.ro>

12 Pe o scară de la 1 la 10 cum vedeți afirmațiile următoare? [Vă rugăm să apreciați pe o scară de la 1 (valoarea cea mai redusă) la 10 (valoarea cea mai ridicată)]

Pe o scară de la 1 la 10 cum vedeți afirmațiile următoare? [Vă rugăm să apreciați pe o scară de la 1 (valoarea cea mai redusă) la 10 (valoarea cea mai ridicată)]

12.1 * Motoarele de căutare internaționale de tipul celor prezentate mai jos sunt de natură să îmbunătățească activitatea profesională a avocatului

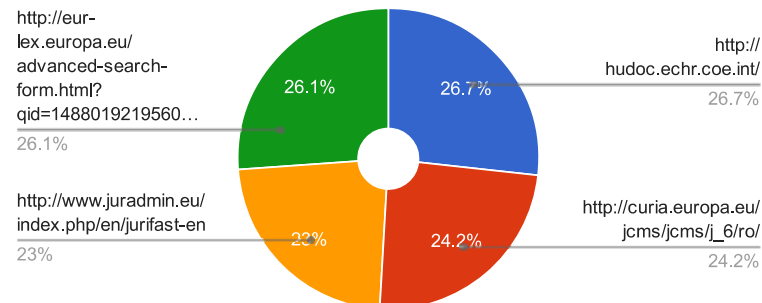
Motoarele de căutare internaționale de tipul celor prezentate mai jos sunt de natură să îmbunătățească activitatea profesională a avocatului

<http://hudoc.echr.coe.int/>: 177

http://curia.europa.eu/jcms/jcms/j_6/ro/: 160

<http://www.juradmin.eu/index.php/en/jurifast-en>: 152

<http://eur-lex.europa.eu/advanced-search-form.html?qid=1488019219560&action=update>: 173

12.1.1 Vă rugăm să indicați și alte motoare de căutare internaționale de tipul celor indicate mai sus

Vă rugăm să indicați și alte motoare de căutare internaționale de tipul celor indicate mai sus

→ nu

12.2 * Avocații din barou folosesc în activitatea lor motoare de căutare de tipul

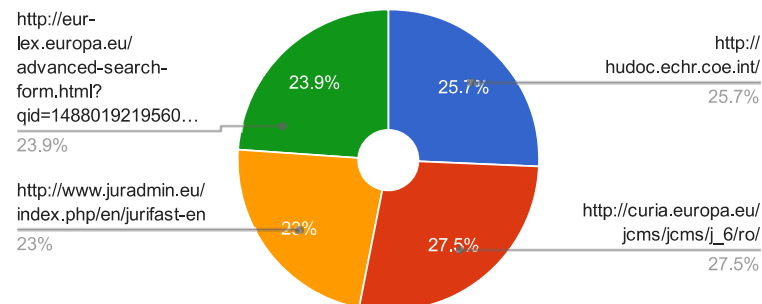
Avocații din barou folosesc în activitatea lor motoare de căutare de tipul

<http://hudoc.echr.coe.int/>: 144

http://curia.europa.eu/jcms/jcms/j_6/ro/: 154

<http://www.juradmin.eu/index.php/en/jurifast-en>: 129

<http://eur-lex.europa.eu/advanced-search-form.html?qid=1488019219560&action=update>: 134

12.2.1 Vă rugăm să indicați și alte motoare de căutare de tipul celor indicate mai sus

Vă rugăm să indicați și alte motoare de căutare de tipul celor indicate mai sus

→ --

→ nu

→ Nu cunoaștem

13 Pe o scară de la 1 la 10 cum vedeți afirmațiile următoare? [Vă rugăm să apreciați pe o scară de la 1 (valoarea cea mai redusă) la 10 (valoarea cea mai ridicată)]

Pe o scară de la 1 la 10 cum vedeți afirmațiile următoare? [Vă rugăm să apreciați pe o scară de la 1 (valoarea cea mai redusă) la 10 (valoarea cea mai ridicată)]

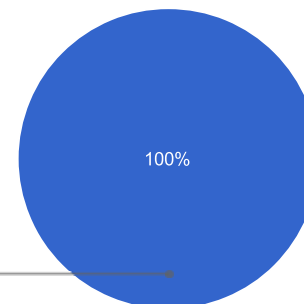
13.1 * Programul www.rolii.ro este de natură să îmbunătățească activitatea profesională a avocatului

Programul www.rolii.ro este de natură să îmbunătățească activitatea profesională a avocatului

Programul www.rolii.ro este de natură să îmbunătățească activitatea profesională a avocatului: 74

Programul www.rolii.ro
este de natură să
îmbunătățească
activitatea profesională
a avocatului

100%

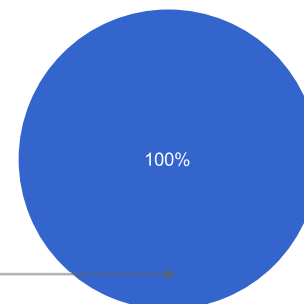
13.2 * Avocații din barou folosesc în activitatea lor programul www.rolii.ro

Avocații din barou folosesc în activitatea lor programul www.rolii.ro

Avocații din barou folosesc în activitatea lor programul www.rolii.ro: 51

Avocații din barou
folosesc în activitatea
lor programul
www.rolii.ro

100%

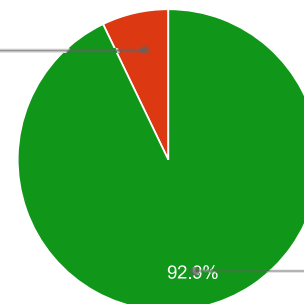
14 * Pentru rezultatele activității judiciare, care este impactul accesului mai facil la informația legată de practica judiciară oferită prin motoarele de căutare a jurisprudenței (ex: www.rolii.ro)? se are în vedere impactul acestora asupra calității hotărârilor judecătorești

Pentru rezultatele activității judiciare, care este impactul accesului mai facil la informația legată de practica judiciară oferită prin motoarele de căutare a jurisprudenței (ex: www.rolii.ro)? se are în vedere impactul acestora asupra calității hotărârilor judecătorești

Impact pozitiv: 26

Impact negativ: 2

Impact negativ
7.1%

15 Ce rol au revistele juridice precum cele indicate mai jos în activitatea avocaților?

Ce rol au revistele juridice precum cele indicate mai jos în activitatea avocaților?

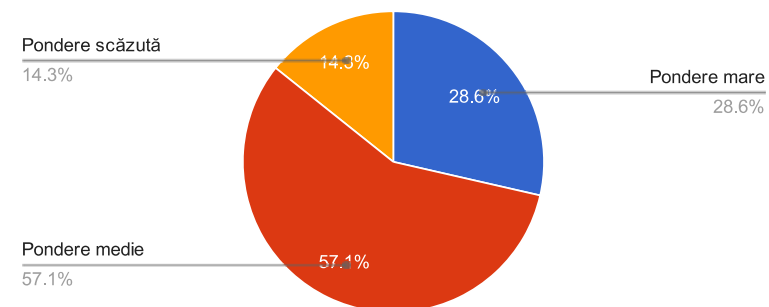
15.1 * Dreptul

Dreptul

Pondere mare: 8

Pondere medie: 16

Pondere scăzută: 4

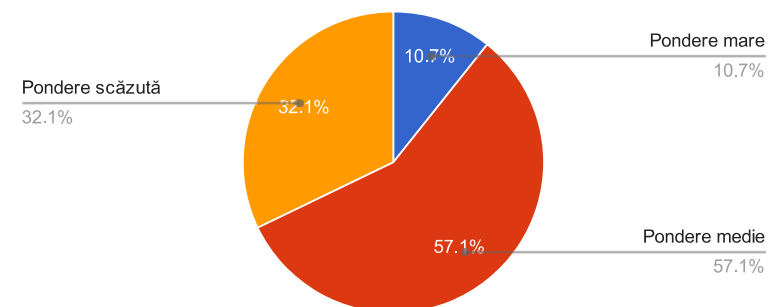
15.2 * Curierul judiciar

Curierul judiciar

Pondere mare: 3

Pondere medie: 16

Pondere scăzută: 9

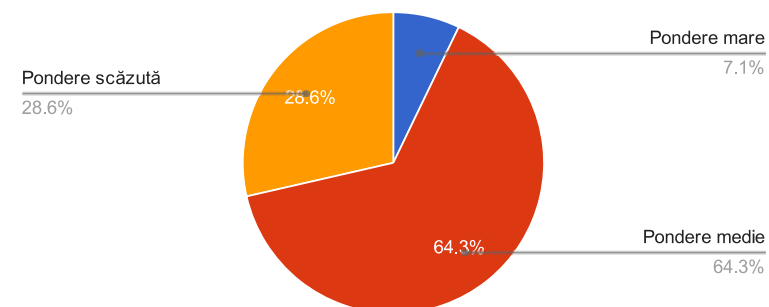
15.3 * Revista Română de Drept Privat

Revista Română de Drept Privat

Pondere mare: 2

Pondere medie: 18

Pondere scăzută: 8

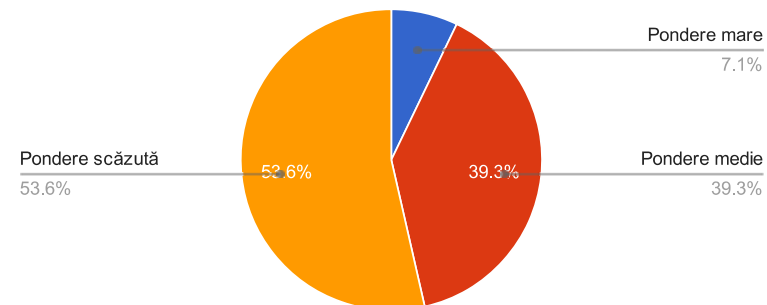
15.4 * Revista Română de Executare Silită

Revista Română de Executare Silită

Pondere mare: 2

Pondere medie: 11

Pondere scăzută: 15

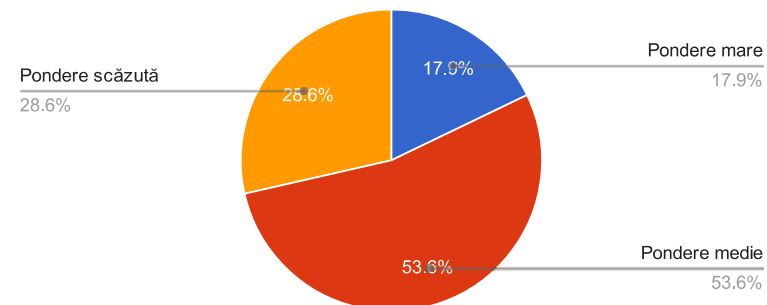
15.5 * Revista Română de Jurisprudență

Revista Română de Jurisprudență

Pondere mare: 5

Pondere medie: 15

Pondere scăzută: 8

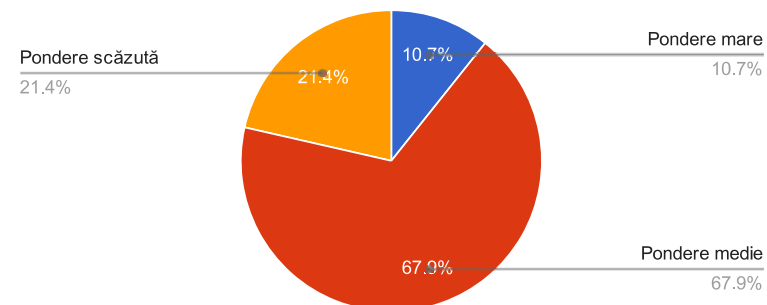
15.6 * Pandectele Române

Pandectele Române

Pondere mare: 3

Pondere medie: 19

Pondere scăzută: 6

15.7 Altele - exemplificați:

Altele - exemplificați:

→ nu

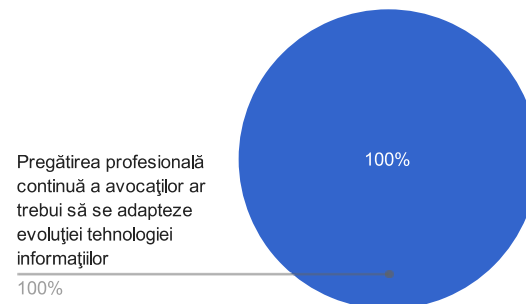
16 Pe o scară de la 1 la 10 cum vedeți afirmația următoare? [Vă rugăm să apreciați pe o scară de la 1 (valoarea cea mai redusă) la 10 (valoarea cea mai ridicată)]

Pe o scară de la 1 la 10 cum vedeți afirmația următoare? [Vă rugăm să apreciați pe o scară de la 1 (valoarea cea mai redusă) la 10 (valoarea cea mai ridicată)]

16.1 * Pregătirea profesională continuă a avocaților ar trebui să se adapteze evoluției tehnologiei informațiilor

Pregătirea profesională continuă a avocaților ar trebui să se adapteze evoluției tehnologiei informațiilor

Pregătirea profesională continuă a avocaților ar trebui să se adapteze evoluției tehnologiei informațiilor: 95

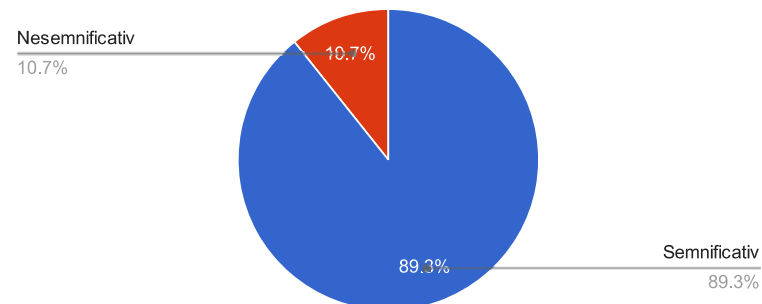

17 * Posibilitatea publicului de a primi informații juridice pe platforme on-line afectează activitatea avocaților

Posibilitatea publicului de a primi informații juridice pe platforme on-line afectează activitatea avocaților

Semnificativ: 25

Nesemnificativ: 3

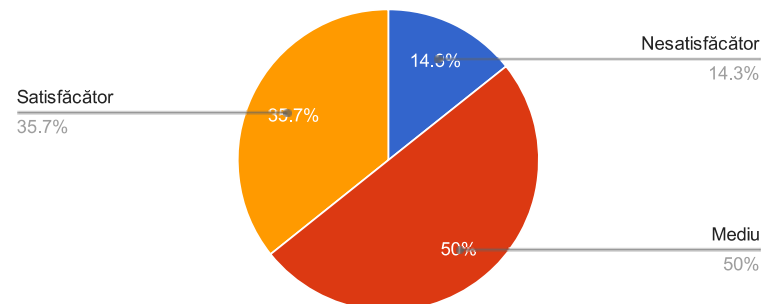
18 * Accesul avocaților la informațiile din dosar la instanțele din raza teritorială a baroului dumneavoastră este:

Accesul avocaților la informațiile din dosar la instanțele din raza teritorială a baroului dumneavoastră este:

Nesatisfăcător: 4

Mediu: 14

Satisfăcător: 10

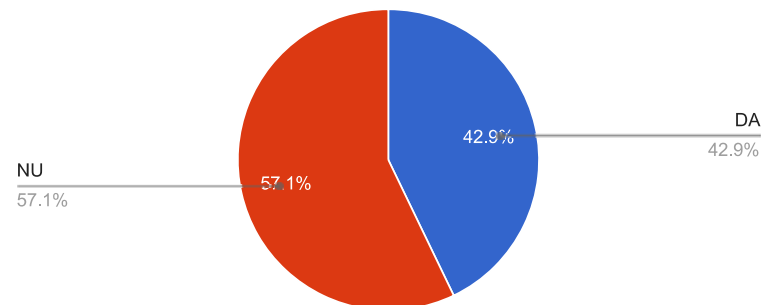

19 * Există pe raza baroului inițiative privind explicarea legislației de către avocați pentru cunoașterea și înțelegerea acesteia de către cetățeni, elevi, grupuri socio profesionale, etc.?

Există pe raza baroului inițiative privind explicarea legislației de către avocați pentru cunoașterea și înțelegerea acesteia de către cetățeni, elevi, grupuri socio profesionale, etc.?

DA: 12

NU: 16

19.1 Dacă la întrebarea anterioară ați ales DA, vă rugăm să dați exemple

Dacă la întrebarea anterioară ați ales DA, vă rugăm să dați exemple

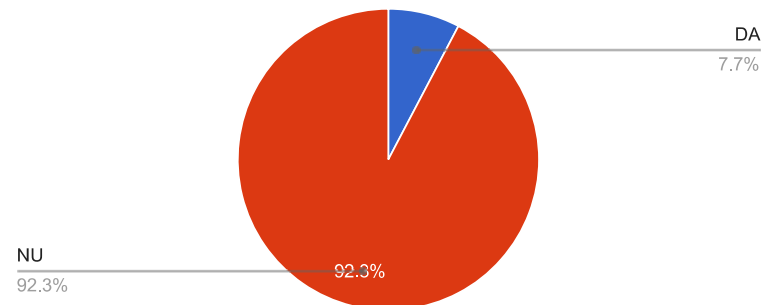
- Programul „Alături de tineri pentru un viitor fără infracțiuni”.
- am fost la întâlnirea cu elevii cls. a XII - a Liceul N. Titulescu unde am prezentat ce presupune profesia de avocat și am răspuns întrebărilor acestora privind anumite aspecte din legislația actuală
- Participarea avocaților la cererea cadrelor didactice la consfătuiri în liceele din Municipiul Galați
- Prezentare de noțiuni generale de drept la școli în cadrul programului Școala Altfel - participări la emisiuni radio/TV
- Participarea la activitățile școlare privind legislația.
- nu
- Discuții organizate pentru elevi
- Nu avem cunoștințe, dar ar fi util și benefic
- Participarea la seminarii cu studenți ai Universității de Drept
- Pregătirea elevilor în ?coli
- Programul derulat de Baroul Ilfov împreună cu Asociația de Dialog ?i Solidaritate a Avocaților sub titulatura "Împreună stopăm infracțiunile din ?coli"

20 * Există inițiative locale din partea avocaților privind elaborarea de modele de formulare de cereri în justiție, Ghiduri de cunoaștere a legii, acordarea de asistență juridică la solicitarea Primăriilor etc

Există inițiative locale din partea avocaților privind elaborarea de modele de formulare de cereri în justiție, Ghiduri de cunoaștere a legii, acordarea de asistență juridică la solicitarea Primăriilor etc

DA: 2

NU: 24

20.1 Dacă la întrebarea anterioară ați ales DA, vă rugăm să dați exemple

Dacă la întrebarea anterioară ați ales DA, vă rugăm să dați exemple

- nu